

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

15.22– МР. 71 «С» 2020.10.30.003 ПЗ

МАРТИНЮКА ОЛЕКСАНДРА ІВАНОВИЧА

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

2022

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
 БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
 «НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
 Факультет агротехнологій та економіки

УДК 657:658.15

ПОГОДЖЕНО

Декан факультету
 агротехнологій та економіки

Галина МАКЕДОН

« ____ » _____ 2022 р.

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри
 обліку і оподаткування

Наталія ЦАРУК

« ____ » _____ 2022 р.

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему «Бухгалтерський облік як інструмент управління
 підприємством»

Спеціальність:

071 «Облік і оподаткування»

Програма підготовки освітньо-професійна

Керівник магістерської роботи

к.с.н., доцент

Вікторія Новодворська

(підпис)

Виконав студент

Олександр Мартинюк

(підпис)

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
«НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
Факультет агротехнологій та економіки**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку і оподаткування

_____ к.е.н., доцент **Н.Г. Царук**

« ____ » _____ 2020 р.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

**З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ СТУДЕНТУ**

Мартинюку Олександрю Івановичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Програма підготовки освітньо-професійна

Тема магістерської роботи «Бухгалтерський облік як інструмент управління підприємством»

Затверджена наказом директора ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут» від « 30 » 10 2020 № 71 «С»

Термін подання роботи на кафедру 10.01.2022 р.

Вхідні дані до магістерської роботи законодавчі та нормативні акти України, праці зарубіжних та вітчизняних вчених, дані первинних та зведених документів, реєстрів бухгалтерського обліку та фінансової звітності

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

а) теоретичні аспекти бухгалтерського обліку підприємства;

б) бухгалтерський облік як інструмент управління підприємством;

в) напрями вдосконалення бухгалтерського обліку підприємства.

Дата видачі завдання « 12 » 01 2021 р.

Керівник магістерської роботи

ВП НУБіП України "НАТІ"

Завдання прийняв до виконання

Вікторія НОВОДВОРСЬКА

(підпис)

ВП НУБіП України "НАТІ"

Олександр МАРТИНЮК

(підпис)

ЗМІСТ

ВП НУБіП України "НАТІ"	ВП НУБіП України "НАТІ"	
ВСТУП		5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА		7
1.1 Економічна сутність бухгалтерського обліку підприємства.....		7
1.2 Сутність та місце обліково-аналітичної інформації в інформаційному забезпеченні процесу управління підприємством.....		11
РОЗДІЛ 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ		
2.1 Фінансово-економічна характеристика підприємства ТОВ «Рожнівка Агро».....	ВП НУБіП України "НАТІ"	
2.2 Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління підприємством		14
2.3 Оцінка і її роль в інтерпретації показників звітності для потреб управління.....		
2.4 Трансформація і консолідація показників звітності бухгалтерського обліку для формування інформації в процесі управління підприємством.....	ВП НУБіП України "НАТІ"	
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА		70
3.1 Напрями удосконалення бухгалтерського обліку для потреб управління підприємством.....	ВП НУБіП України "НАТІ"	70
3.2 Специфіка соціального управління та його взаємозв'язок з бухгалтерським обліком.....		75
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ		80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	ВП НУБіП України "НАТІ"	85
ДОДАТКИ		90

Актуальність теми. В сучасному ринковому середовищі менеджмент підприємства все частіше стикається із неординарними проблемами і завданнями, а їх вирішення потребує здійснення управлінських дій, які не є характерними для чинної практики та не можуть бути вирішені за допомогою використання наявних емпіричних знань. В таких умовах підвищується ризик прийняття неоптимальних управлінських рішень. Управлінський процес характеризується необхідністю формування та обробки соціально-економічної інформації, яку в рамках вирішення певної управлінської проблеми слід розглядати як інформаційне забезпечення. В контексті вирішення проблематики формування релевантного інформаційного забезпечення системи управління особливу роль відіграє проблема удосконалення процесу функціонування облікової системи підприємства та формування подальших напрямів її розвитку.

Бухгалтерський облік є інформаційної моделлю системи підприємства, яка забезпечує ідентифікацію, обробку, узагальнення та передачу інформації про об'єкти, явища та процеси, пов'язані з його діяльністю, тому облікова система повинна розвиватись лише на основі врахування змін, що відбуваються в соціально-економічному середовищі. Незаперечним залишається той факт, що розвиток теоретичних, методологічних та організаційних основ системи бухгалтерського обліку базується на застосовуваних або ж затребуваних інформаційних конструкціях, які є окремим елементом сучасних економічних теорій та теорій управління.

На сучасному етапі розвитку економіки нагальними є вирішення проблем адаптації системи бухгалтерського обліку до потреб управління, а саме, до вирішення управлінських завдань в сферах ціноутворення, управління витратами, вартістю суб'єкта господарювання, його ризиками, соціальними та екологічними аспектами господарської діяльності. Крім цього, важливим напрямом удосконалення бухгалтерського обліку як засобу інформаційної підтримки управління є узгодження процедур обробки облікових даних та

підготовки облікової інформації, що узагальнюється в бухгалтерській звітності, із методичними підходами до стратегічного управління на основі збалансованої системи показників.

Вивченням проблем бухгалтерського обліку як інструменту управління підприємством займалися Н.В. Гудзь, А.П. Заросило, П.Н. Денчук, Р.В. Романів, Ю.В. Ковтуненко, Я.Д. Крупка, З.В. Задорожний, І.О. Школьник, В. Лень, В. Гливенко, В. Пархоменко, О.Г. Старинець та інші.

Проте незважаючи на велику кількість наукових публікацій, присвячених дослідженню сутності бухгалтерського обліку як інструменту управління підприємством й досі залишаються невирішеними такі дискусійні питання, як доцільність жорсткої регламентації структури документації та фінансової звітності підприємства, удосконалення методики ведення обліку за міжнародними стандартами обліку і фінансової звітності.

Мета магістерської роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо бухгалтерського обліку та аналізу діяльності підприємства, а також використання їх даних в управлінні.

Досягнення поставленої мети обумовило необхідність вирішення наступних завдань:

- розглянути економічну сутність бухгалтерського обліку підприємства;
- охарактеризувати організацію бухгалтерського обліку на підприємстві;
- дослідити методику аналізу діяльності підприємства;
- розробити напрями удосконалення бухгалтерського обліку для потреб управління підприємством.

Об'єктом дослідження є процес обліку діяльності підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних, організаційних та практичних аспектів ведення обліку та використання його даних в управлінні підприємством. Суб'єктом дослідження обрано ТОВ «Рожнівка-Агро».

Методи дослідження. В магістерській роботі використані комплексний

і системний підходи, за допомогою яких відбувалось поєднання складних економічних явищ в єдиному процесі. Також використовувалися загальнонаукові методи і прийоми: на етапі збору, систематизації й обробки інформації – індуктивний, аналізу і синтезу; при визначенні спільних і відмінних рис об'єкта дослідження - метод порівняння, економіко-статистичні методи, розрахунково-аналітичні методичні прийоми.

Інформаційною базою магістерської роботи стали нормативно-правові акти, праці вітчизняних і зарубіжних науковців, матеріали періодичних видань, а також фактичні дані річної фінансової звітності ТОВ «Рожнівка-Агро» за 2016-2020 р. р. Магістерська робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків.

Результатом дослідження є надання практичних рекомендацій щодо удосконалення бухгалтерського обліку як інструменту управління підприємством.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність бухгалтерського обліку підприємства

Будь-яка діяльність суб'єктів господарювання в Україні пов'язана з певними господарськими процесами придбання, виробництва та реалізації продукції, товарів, послуг або робіт. Такі процеси характеризуються здійсненням операцій, що оформлюються відповідними документами. Всі здійснені господарські операції оформляються певними первинними документами, залежно від характеру та змісту операцій.

З метою володіння достовірної, вчасної та правильної інформації про фінансово-господарські процеси та результати діяльності підприємства застосовують бухгалтерський облік.

Потрібно зауважити, що всі без винятку підприємства, організації, заклади, установи мають вести бухгалтерський облік відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Даний Закон трактує бухгалтерський облік, як «процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства для внутрішніх та зовнішніх користувачів у процесі управління підприємством» [17].

В. Пархоменко акцентує увагу на тому, що «бухгалтерський облік і фінансова звітність, як генератори обліково-економічної інформації потребують для управління і безпеки бізнесу розв'язання завдань підвищення їх достовірності, повноти, аналітичності, доречності та оперативності» [15, ст.6]. Потрібно відмітити, що в багатьох країнах світу бухгалтерський облік розділений на фінансовий та управлінський облік, адже в кожного виду обліку певне коло користувачів.

Слід зауважити, що в Україні такого чіткого поділу немає, тому переважна більшість вітчизняних науковців в галузі обліку вважають фінансовий облік бухгалтерським. Разом з тим розглядаючи відмінності між

цими двома видами обліку – фінансовим та управлінським потрібно підкреслити наявність двох видів інформації, як управлінської та бухгалтерської (фінансової).

Опрацьовуючи наукові праці багатьох вітчизняних економістів, можна дійти висновку, що в своїх дефініціях вони в цілому спираються на трактування фінансового обліку, зазначене в чинному нормативному законодавстві в галузі бухгалтерського обліку.

Вважаємо, що найбільш повне та точне трактування фінансового обліку, що характеризує його економічну сутність надає Н.В. Гудзь, що визначає його як «регламентовану законодавством систему збирання, опрацювання й узагальнення даних про активи, зобов'язання, власний капітал, витрати, доходи і фінансові результати діяльності підприємства, що ґрунтується на основних принципах обліку і методах оцінки, передбачених в Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку з метою формування фінансової звітності. [2 ст.11-12].

Фінансовий облік, окрім економічної сутності має чітко визначену мету. Я.Д. Круцька, враховуючи сучасні погляди З.В. Задорожнього, Н.В. Гудзь, П.Н. Денчука, Н.В. Починка, Н.Я. Микитюк, Р.В. Романів зазначає, що «метою фінансового обліку є надання користувачам (як правило зовнішнім) повної, правдивої та своєчасної інформації про фінансовий стан ,результати діяльності та рух грошових коштів на підприємстві, і саме він є всеохоплюючим (обліковуються усі без винятку активи, та їх джерела, процеси, що відбуваються на підприємстві) [7, ст.7].

Потрібно відзначити, що для відображення господарських операцій в синтетичному та аналітичному обліку підприємства використовують План рахунків активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, який є «переліком рахунків і схем реєстрації та групування на них фактів фінансово- господарської діяльності (кореспонденція рахунків) у бухгалтерському обліку [16].

В свою чергу, процес застосування вище зазначеного Плану рахунків наведений в Інструкції про застосування Плану рахунків, в якій чітко вказано «призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу і зобов'язань» [5]. Процес формування інформації в фінансовому обліку наведений у додатку «А.1-Процес формування інформації в фінансовому обліку». Використовуючи План рахунків активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкцію до його застосування схема фінансового обліку діяльності підприємства має вигляд поданий у додатку «Б.1- Функціональна модель фінансового обліку підприємства».

За допомогою зазначеної функціональної моделі фінансового обліку підприємства розв'язується певне коло завдань, що відображають взаємовідносини підприємства з зовнішніми користувачами фінансової інформації та характеризує відбиття витрат та фінансових результатів в цілому по підприємству.

Беручи до уваги функціональну модель фінансового обліку доцільно визначити об'єкти фінансового обліку та їх склад, які наведені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Склад та характеристика об'єктів фінансового обліку підприємства

Об'єкти	Склад об'єктів фінансового обліку
Активи	Необоротні, оборотні активи, фінансові інвестиції, грошові кошти та їх еквіваленти, дебіторська заборгованість, витрати майбутніх періодів
Капітал	Зареєстрований (пайовий) капітал, капітал у дооцінках, резервний, додатковий, капітал, нерозподілений прибуток
Зобов'язання	Довгострокові зобов'язання та забезпечення, поточні зобов'язання, короткострокові кредити банків, поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, з бюджетом, з оплати праці, зі страхування, з учасниками, доходи майбутніх періодів

Безумовно можна підтверджувати той факт, що фінансовий облік формує інформацію, яка ґрунтується на отриманих бухгалтерських даних, а фінансова звітність складається на підставі результатів бухгалтерського

обліку. Тому можна з упевненістю визнавати, що бухгалтерська звітність базується на даних фінансового обліку.

Важливість звітності полягає в тому, що відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» - «бухгалтерська звітність це звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів [14].

В. Лєнь та В. Гладко наголошують на тому, що саме в «фінансовій звітності положення облікової політики повинні розкриватися, якщо їх застосування суттєво впливає на показники балансу підприємства (активи, зобов'язання, фінансовий результат [8].

Отже, тісний взаємозв'язок між фінансовим обліком, бухгалтерською та фінансовою звітністю очевидний. Адже, всі рахунки синтетичного обліку, вміщуючи в собі дані аналітичних рахунків, наводяться в формах фінансової звітності підприємства: Баланс (звіт про фінансовий стан) підприємства, Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід), Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал, Примітки до фінансової звітності.

Потрібно зазначити, що використовуючи фінансову звітність підприємства можна розрахувати зміни за потрібні звітні періоди шляхом проведення аналізу абсолютної та відносної зміни активів, капіталу, зобов'язань, доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства та зробити висновки щодо факторів, які впливають на їх зміну та намітити напрями покращення зазначених показників. Все вище зазначене можна зробити тільки за допомогою аналізу діяльності підприємства.

Отже, бухгалтерський облік забезпечує фінансову звітність інформаційними даними з рахунків синтетичного та аналітичного обліку, що є базою для складання фінансової звітності, яка в свою чергу забезпечує проведення аналізу діяльності підприємства.

1.2. Сутність та місце обліково-аналітичної інформації в інформаційному забезпеченні процесу управління підприємством

Інформаційне забезпечення процесу прийняття управлінських рішень – це базовий елемент на всіх етапах процесу прийняття управлінських рішень, що виражається в ідентифікації та наданні різноманітних кількісних та якісних показників інформації про внутрішнє та зовнішнє середовище функціонування підприємства відповідно до потреб суб'єкта управління.

Інформаційне забезпечення процесу прийняття рішень охоплює надходження, рух, обробку, зберігання та передачу масиву інформації в рамках визначених управлінських цілей та завдань, вивчення управлінської проблеми, розгляду варіантів її вирішення, прийняття та доведення управлінського рішення до виконавців, контролю виконання управлінського рішення.

За змістом інформація поділяється на такі види:

- інформація про фізичну особу;
- інформація довідково-енциклопедичного характеру;
- інформація про стан довкілля (екологічна інформація);
- інформація про товар (роботу, послугу);
- науково-технічна інформація;
- податкова інформація;
- правова інформація;
- статистична інформація;
- соціологічна інформація;
- інші види інформації.

Інформацію, що використовується в управлінні, класифікують за різними ознаками (рис. 1.1).

У процесі управлінської діяльності використовують науково-технічну, адміністративно-правову, метеорологічну, агробіологічну та

інші види інформації. Наукову інформацію, у свою чергу, поділяють на економічну, соціально-політичну, ідеологічну та ін. Найбільшу питому вагу у загальній кількості інформації мають економічні дані.

Рис. 1.1. Класифікація інформації, що використовується в управлінні

Економічна інформація – це сукупність цифр, фактів, відомостей та інших даних, які переважно кількісно відображають суспільно- економічні явища і процеси. Вона містить дані соціально- економічного планування і прогнозування, фінансових планів, бухгалтерського обліку, статистичної звітності, економічного аналізу тощо.

Економічну інформацію класифікують за фазами, стадіями і циклами відтворення, сферами економіки, ресурсами, що використовуються, факторами виробництва та ін.

Залежно від того, яку функцію обслуговує економічна

інформація, її поділяють на облікову, що відображає факти господарського життя, що відбулися; планову та нормативну, що відображає події, які плануються; аналітичну, що відображає зміну подій або явищ та причинно-наслідкові зв'язки даних змін; регулюючу, що відображає процес досягнення пропорційності у виробничому й управлінському процесах.

Характерною особливістю облікової інформації є її висока точність. Вона відображає детерміновані події, про які точно відомо, що вони відбулися. Водночас облікова інформація відображає події, що відбулися із запізненням. Тому якість її визначається тим, наскільки вдається зменшити розрив між строками подій і відображенням їх у системі бухгалтерського обліку.

Оперативна інформація становить систему показників, що відображають діяльність об'єкта на певну дату. Ця інформація не обов'язково має документований вигляд. Вона може бути одержана із телефонних повідомлень або усних доповідей спеціалістів і керівників середньої ланки управління.

Різні види економічної інформації виконують неоднакову роль у системі управління. Так, планова і нормативна інформації прямо пов'язані з виробництвом, а облікова та статистична інформація є засобом зворотного зв'язку. В загальному обсязі економічної інформації питома вага інформації, що виконує функції прямого зв'язку, становить близько 24 %, і зворотного зв'язку – 76 %.

Корисність інформації прийнято оцінювати за тим ефектом, який ця інформація здійснює на результати управління.

На практиці інформація може бути зовсім не потрібною (не змінює ймовірності досягнення цілей і розв'язання поставлених завдань) і надзвичайно цінною – дає змогу підвищити ймовірність досягнення цілей.

В інших випадках одержана інформація може призвести до

прийняття рішення, що змінює положення об'єкта управління в сторону погіршення, тобто зменшує імовірність досягнення цілі. В такому випадку інформація називається дезінформацією.

Масиви інформації, що використовуються для прийняття управлінських рішень різняться залежно від управлінських завдань, об'єкта управління та в залежності від етапу процесу прийняття управлінських рішень. Окремі управлінські завдання та об'єкти управління визначають предметно-об'єктивні характеристики інформаційного масиву.

Стадія процесу прийняття рішення характеризує інформаційне забезпечення з точки зору ступеня обробки, аналізу та оцінки, що вимагає деталізації інформаційного забезпечення управління на наступні складові: інформаційний масив; інформаційне програмне забезпечення; інформаційно-аналітична робота.

Інформаційний масив – це впорядкована сукупність даних в будь-якій формі та вигляді, яка забезпечує управлінський персонал відповідною кількістю даних, відомостей, знань для прийняття управлінських рішень;

Інформаційне програмне забезпечення – технічні засоби обробки, зберігання та поширення інформації; програмні, технічні, організаційні засоби комп'ютерної мережі, призначені для розв'язання завдань управління;

Інформаційно-аналітична робота – діяльність фахівців, що спрямована на дослідження, організацію збору, реєстрації, передачі та оцінки інформаційного потоку про зовнішні та внутрішні фактори функціонування системи.

Розробка інформаційного забезпечення спрямована на використання технічних засобів управління для постачання необхідної інформації відповідним суб'єктам управління з метою організації: по-перше, безперервного процесу пошуку, збирання, обробки й

зберігання інформації, а також передачі її на різні рівні управління; по-друге, високої надійності та ймовірності інформації відповідно до встановлених вимог щодо збирання та обробки на кожному рівні управління.

При формуванні інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень слід врахувати, що на отримання ефективного результату від прийнятого рішення впливають такі фактори:

- якість, достовірність та оперативність отримання направленої інформації;
- процеси передачі інформації (комп'ютерне та програмне забезпечення, наявність мережі Internet, правильна та ефективна схема документообігу тощо);
- посередники інформації, які знаходяться між постачальником та одержувачем інформації;
- знання, досвід та кваліфікація працівників апарату управління;
- зовнішні фактори впливу тощо.

Зупинимося на обліковому забезпеченні процесу прийняття управлінських рішень. Облікова інформація – важлива складова інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень. Під обліковою інформацією слід розуміти дані про господарські операції та об'єкти, що отримуються на всіх стадіях облікового процесу в ході їх ідентифікації та обробки.

На етапі облікового процесу економічна інформація, яка не оброблена обліковими методами має пряме відношення до фінансово-господарської діяльності підприємства, проте вона характеризується можливістю потенційної ідентифікації в якості облікової інформації або ж віднесення її до облікової через певний проміжок часу.

Структура облікової інформації в управлінні суб'єктом

господарювання наведена на рис. 1.4.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Рис. 1.2. Облікова інформація в управлінні суб'єктом господарювання

Факти господарського життя, які призвели до змін в структурі господарських засобів або ж джерел їх утворення та є відповідно задокументованими, належать до господарських операцій. Здійснення господарських операцій має документальне підтвердження. В даному випадку первинний документ виступає носієм первинної облікової інформації.

Для управлінського персоналу облікова інформація з первинних документів є цінною в цілях здійснення контролю. Проте, дана інформація характеризує одиничні об'єкти, явища та процеси в господарській діяльності і не відображає всієї сукупності однотипних господарських операцій відносно певного об'єкта чи процесу в межах

визначеного проміжку часу.

Систематизація облікової інформації в розрізі об'єктів чи процесів відбувається за допомогою бухгалтерських рахунків та бухгалтерських проведення. За допомогою даних носіїв облікової інформації здійснюється відображення взаємозв'язків між об'єктами, деталізація облікової інформації про об'єкти в розрізі функціональних ознак.

В цілях управління дана інформація є корисною виходячи з можливості отримання даних про зміни функціонування певного об'єкта активів, пасивів, доходів, витрат та фінансових результатів. Слід відмітити, що інформація з рахунків бухгалтерського обліку перебуває в загальному масиві даних системи бухгалтерського обліку, тобто вона не ідентифікована відносно інформаційних запитів управлінського персоналу. Крім цього, в переважній більшості випадків, дана інформація має тільки вартісне вираження.

Для управління найбільш релевантною є інформація з облікових реєстрів. Облікова інформація в реєстрах систематизується та узагальнюється пооб'єктно та за функціональними ознаками. За потреби, в умовах застосування комп'ютерних технологій, облікові реєстри можуть систематизувати та узагальнювати облікові дані не тільки у вартісному, але й в натуральному вираженні.

Саме дані облікових реєстрів можуть стати основою у побудові різноманітних форм управлінської бухгалтерської звітності, зміст показників яких відповідає інформаційним запитам управлінського персоналу.

Облікова інформація про об'єкти господарських засобів, джерел їх утворення та про господарські процеси є повним об'єктом облікового процесу. Підсумком здійснення якого є складання звітності суб'єкта господарювання.

Інформація, яка надається у фінансовій звітності, повинна бути

дохідлива і зрозуміла її користувачам за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації⁹

Фінансова звітність повинна містити лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їх оцінки, зроблені у минулому.

Фінансова звітність повинна бути достовірною. Інформація, наведена у фінансовій звітності, є достовірною, якщо вона не містить помилок та перекручень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності.

Фінансова звітність повинна дозволяти користувачам порівнювати фінансові звіти підприємства за різні періоди та фінансові звіти різних підприємств.

Передумовою зіставності є наведення відповідної інформації попереднього періоду та розкриття інформації про облікову політику і її зміни.

Облікова інформація, незважаючи на якому етапі облікового процесу вона формується, при прийнятті управлінських рішень повинна бути релевантною.

Релевантна інформація – це інформація, яка необхідна для вирішення управлінського завдання. Відповідно, нерелевантна (іррелевантна) інформація – непотрібна, стороння або ж похідна інформація. Поділ між цими поняттями є досить умовним: наприклад, в ході вирішення управлінського завдання іррелевантна облікова інформація на даний момент може в подальшому стати релевантною.

Сам термін “релевантність” слід трактувати як відповідність одержуваної інформації бажаній, крім того, інформація повинна бути корисною при використанні її в інформаційному забезпеченні процесу прийняття управлінських рішень.

Релевантна інформація дозволяє ідентифікувати масив іншої інформації, яка використовується в процесі прийняття управлінських рішень. Це стосується і поняття суттєвості інформації, але суттєвість

використовується також в описовому сенсі для визначення того, що взагалі повинно бути або ж необхідне для досягнення певного, ще невизначеного результату. Суттєвість пов'язують також зі значущістю.

Незначний масив інформації не забезпечує надійне прогнозування і прийняття обґрунтованих рішень, тобто суттєвість вводить обмеження на інформацію, яка відображається у звітності, в т.ч. управлінській бухгалтерській звітності.

Оскільки релевантна облікова інформація – основа прийняття рішення, природним є бажання домагатися її максимальної точності і відповідності управлінській проблемі (запиту).

Використання релевантної інформації полегшує управлінському персоналу аналіз існуючих альтернатив, вибір варіанта з існуючих альтернатив і дозволяє обґрунтувати свої рішення.

В основі будь-якого визначення релевантної інформації лежить твердження, що це інформація, яка відноситься до конкретного напрямку управлінської діяльності або ж управлінського рішення. Це твердження може бути уточнено в залежності від того, що є об'єктом управлінської діяльності: цілі, розуміння або рішення.

Для складання звітів для керівництва бухгалтер може включати в них тільки релевантну інформацію, звичайно не забуваючи про весь спектр інформаційних запитів конкретного керівника. Такий релевантний підхід, полегшує оцінку варіантів для суб'єкта, який приймає рішення, скорочує час, необхідний для аналізу і вибору кращого варіанту управлінських дій.

Отже, облікова інформація відіграє важливе значення в процесі прийняття управлінських рішень. Її вагомість підвищується за умови, коли облікова інформація повною мірою задовольняє інформаційні

запити управлінського персоналу та не є надлишковою, тобто містить в собі всі характеристики релевантної інформації.

В процесі прийняття управлінських рішень управлінський персонал використовує облікову інформацію, яка характеризується не лише релевантністю, але й рядом інших характеристик, до яких слід віднести: час виникнення, спосіб вираження, вплив на управлінський процес, характер обробки, спосіб узагальнення, рівень відкритості, етап утворення тощо.

Для з'ясування цінності облікової інформації в процесі прийняття управлінських рішень облікові працівники, які здійснюють її підготовку та управлінський персонал, який надає запит на отримання даних, повинні усвідомлювати, яка інформація за змістом показників та за форматом подачі необхідна для вибору найприйнятнішої альтернативи з множини можливих. Тобто дані суб'єкти повинні мати достатні знання щодо класифікації облікової інформації, адже саме класифікація дозволяє краще зрозуміти сутність об'єкта чи явища.

Види облікової інформації наведені в табл. 1.2.

Таблиця 1.1

Класифікація облікової інформації

<i>Класифікаційна ознака</i>	<i>Види облікової інформації</i>
За часом виникнення	Ретроспективна, оперативна, перспективна
За моментом виникнення	Первинна, вторинна
За способом вираження	Текстова, таблична, числова, графічна, комбінована
За стабільністю	Змінна (умовно-змінна), постійна (умовно-постійна)
Вплив на процес управління	Активна, пасивна
За економічним змістом	Інформація про господарські засоби, джерела утворення господарських засобів, доходи та витрати, господарські процеси та їх результати
За характером обробки	Систематизована, несистематизована
Інтереси користувачів	Для користувачів з прямим фінансовим інтересом, для користувачів з непрямим фінансовим інтересом, для користувачів без фінансового інтересу
За складом та способом узагальнення	Разова, накопичувальна, зведена
За місцем виникнення	Внутрішня, зовнішня
Рівень відкритості	Відкрита, закрита (конфіденційна)
За етапами утворення	Вхідна, проміжна, вихідна

За способом створення	Інформація створена вручну, інформація сформована в автоматичному режимі
-----------------------	--

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Облікова інформація є цінним інформаційним ресурсом для прийняття ефективних управлінських рішень не тільки управлінським персоналом самого суб'єкта господарювання, але й зовнішніми користувачами, які по суті справи є його конкурентами. Даний факт

ВП НУБіП України "НАТІ" вимагає виокремлення масиву облікових даних, що являє собою

відкриту для доступу облікову інформацію та конфіденційну інформацію. Облікова інформація відкритого типу – це систематизована та узагальнена інформація про об'єкти та процеси фінансово-господарської діяльності підприємства, тобто фінансова

ВП НУБіП України "НАТІ" звітність. Конфіденційна облікова інформація – це облікові дані, які

мають найчастіше оперативні риси та характеризуються ідентифікацією на початкових етапах облікового процесу на підприємстві.

Отже, облікова інформація є різнобічною за метою створення,

ВП НУБіП України "НАТІ" взаємозв'язками, послідовністю формування, рівнем відкритості,

місцем виникнення тощо. При визначенні виду облікової інформації, надання їй певних характерних рис обліковим працівникам слід ретельно вивчати зміст інформаційних запитів користувачів облікових даних. Користувачі облікової інформації є найрізноманітнішими

ВП НУБіП України "НАТІ" суб'єктами суспільно-економічного життя, їх інформаційні потреби та

право на отримання облікових даних різняться, що вимагає детального дослідження даного питання.

Користувачі облікової інформації – це економічні суб'єкти (юридичні та фізичні особи), споживачі інформації, яка продукується

ВП НУБіП України "НАТІ" системою бухгалтерського обліку на всіх етапах облікового процесу.

Користувачі облікової інформації використовують її для оцінки альтернатив управлінських рішень в процесі їх прийняття, для підтвердження фінансового стану, оцінки показників інвестиційної,

маркетингової, цінової, фінансової політик суб'єкта господарювання, підтвердження майнових та фінансових прав або ж в інших цілях.

Дані економічні суб'єкти відносно суб'єкта господарювання, його організаційної структури та структури власності умовно можна поділити на зовнішніх та внутрішніх користувачів облікової інформації.

До внутрішніх користувачів облікової інформації відносяться: власники суб'єкта господарювання та вищий управлінський персонал; управлінський персона окремих видів діяльності (фінансовий, виробничий, маркетинговий, інвестиційний сектор тощо); керівники структурних підрозділів суб'єкта господарювання (центрів відповідальності); працівники підприємства.

До складу зовнішніх користувачів облікової інформації слід віднести: 1) контрагентів (дійсні та потенційні інвестори; банківські та інші кредитні установи; постачальники, підрядники та інші кредитори; замовники та покупці); 2) органи державного управління; 3) інших користувачів (профспілкові комітети, громадські організації, благодійні фонди тощо).

Користувачі облікової інформації в ході її оцінки та аналізу виходять з власних інтересів. В даному контексті користувачів можна ідентифікувати за фінансово-майновим інтересом: користувачі з прямим фінансово-майновим інтересом (внутрішні користувачі та контрагенти); користувачі з непрямим фінансово-майновим інтересом (органи державного управління, профспілкові комітети); користувачі без чітко сформованого фінансово-майнового інтересу (громадські організації, суспільство).

Поділ користувачів за фінансово-майновими інтересами є умовним, адже, для прикладу, громадські організації (благодійні фонди) хоча й не мають фінансово-майнових інтересів відносно господарської діяльності підприємства, проте вони зацікавлені в аналізі

облікової інформації на зразок визначення ефективності роботи суб'єкта господарювання. Ефективність господарської діяльності підприємства потенційно свідчитиме про можливість фінансування ним соціально-культурних програм громади.

Інформаційні потреби користувачів облікової інформації наведені в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Інформаційні потреби користувачів в облікових даних

<i>Користувачі</i>	<i>Інформаційні потреби</i>
Власники суб'єкта господарювання	Інформація про фінансово-майновий стан та результати фінансово-господарської діяльності
Вищий управлінський персонал	Загальні та аналітичні дані про фінансовий та майновий стан, доходи, витрати та фінансові результати. Обліково-економічні дані, які відображають основні пріоритетні напрями господарської діяльності
Управлінський персонал окремих видів діяльності	Інформація про функціонування підпорядкованого виду та напрямку діяльності
Керівники структурних підрозділів суб'єкта господарювання (центрів відповідальності)	Інформація про функціонування підрозділу (центру відповідальності), а саме про ресурсне забезпечення, доходи, витрати та результати функціонування
Працівники підприємства	Інформація про загальний фінансовий стан, виконання засад участі працівників у прибутках підприємства, фінансування соціальних проектів
Інвестори	Інформація про фінансово-майновий стан підприємства, результати фінансово-господарської діяльності, рентабельність
Банківські та інші кредитні установи	Інформація про фінансово-майновий стан підприємства та платоспроможність
Постачальники, підрядники та інші кредитори	
Замовники та покупці	
Державні органи	Дані про своєчасність і повноту сплати податків та зборів; інформація про фінансово-майновий стан підприємства; інформація про фінансово-господарську діяльність підприємства, що складає систему показників, необхідних для загальнодержавного та регіонального статистичних спостережень; інформація про господарські операції, які характеризують використання державних коштів
Профспілкові комітети	Інформація про фінансово-майновий стан підприємства, прибутковість господарської діяльності, фінансування соціальних проектів
Громадські організації	

Власники використовують аналітичну облікову інформацію та

дані, узагальнені у форматі фінансової звітності, для прийняття управлінських рішень щодо оперативного, тактичного та стратегічного розвитку суб'єкта господарювання. З цією метою релевантними є дані про зростання вартості майна, динаміку показників фінансових результатів, зміни у структурі власного та позикового капіталу, а також інформація, що характеризує приховані резерви фінансової стійкості суб'єкта господарювання.

Управлінський персонал всіх рівнів у процесі прийняття управлінських рішень, в межах наданих їм функціональних прав, потребують, в першу чергу, оперативної інформації про стан керованого ними об'єкта, негативні та позитивні тенденції у виконанні поставлених завдань, проміжні та підсумкові результати виконання завдання.

Користувачам облікової інформації необхідно з обережністю ставитися до отриманих даних при прийнятті управлінських рішень. За умови дотримання всіх облікових процедур обліковими працівниками та відсутності наміру викривлення облікових даних, може існувати ймовірність незадоволення інформаційних запитів користувачів. До такої ситуації може призвести методологічна альтернативність у способах визнання та методах оцінки об'єктів і процесів в системі бухгалтерського обліку, що призводить до розбіжностей між обліковим та економічним трактуванням понять та категорій, а отже може викликати побічні ефекти при використанні облікової інформації для управління.

Дана ситуація загострюється наявністю як конфліктів в діяльності органів управління, так і корпоративних конфліктів в цілому.

Окреслимо корпоративні конфлікти як основу асиметричності облікової інформації (табл. 1.4).

Таблиця 1.4

ВП НУБіП України "НАТІ" Типологія корпоративних конфліктів як основа облікової асиметрії інформації

<i>Суб'єкти конфлікту (конфронтаційне групування)</i>	<i>Сторони конфлікту</i>
<i>1</i>	<i>2</i>
Дрібні акціонери підприємства	Крупні акціонери підприємства Мінімізація виплати дивідендів, держателям простих акцій, здійснення додаткової емісії акцій як крок до розширення діяльності, обмеження інформаційної відкритості підприємства
	Максимізація розміру виплат дивідендів, противники додаткової емісії акцій, підвищення інформаційної відкритості підприємства
Акціонери підприємства	Топ-менеджмент
	Зацікавлені в підвищенні автономності, розміру виплат за результатами діяльності (максимально використовуючи наявний та стратегічний ресурс підприємства), мінімізації підзвітності та підконтрольності за результатами своєї діяльності, керуванні інформаційними потоками в розрізі об'єктів управління, зокрема фінансових потоків, прийняття управлінських рішень в рамках своїх інтересів
	Підвищення підзвітності менеджерів, контролю над інформаційними потоками, контролю за джерелами зовнішніх фінансових ресурсів, нарощення економічної доданої вартості та вартості підприємства в цілому, контроль за ключовими показниками діяльності

Продовження табл. 1.4

<i>1</i>	<i>2</i>
Топ-менеджмент	Менеджери нижчих рівнів та інші працівники підприємства Маніпулювання показниками, на основі яких здійснюється оцінювання їх роботи, обмеження доступу до інформаційного ресурсу як захист своїх інтересів, прийняття рішень в інтересах структурного підрозділу, що виходять за межі інтересів підприємства в цілому
	Підвищення підзвітності працівників нижчої ланки, мінімізація асиметричності інформації, що надходить з даного рівня управління, мінімізація соціального пакету
Органи державної влади	Акціонери підприємства Закріплення інтересів на ринку капіталу, мінімізація впливу на діяльність
	Вплив на діяльність бізнес-одиниці як учасника ринку капіталу відстоюючи власні пріоритетні інтереси, підконтрольність діяльності
Адміністрація	Населення країни, регіону, міста функціонування підприємства Реалізація соціальних програм та дотримання соціальних та екологічних прав та норм, наповнення місцевого та державного бюджетів

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Виходячи з цього необхідно шукати шляхи подолання спрямовані на скорочення діапазону (масштабу) інформаційної асиметрії у внутрішніх бізнес-процесах, мінімізувати негативні явища, зумовлені її наявністю, виходячи з того, що система бухгалтерського обліку є

ВП НУБіП України "НАТІ"

основним інформаційним ресурсом підприємства

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

РОЗДІЛ 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

2.1 Фінансово-економічна характеристика підприємства ТОВ «Рожнівка-Агро»

Товариство з обмеженою відповідальністю «Рожнівка-Агро» (далі – ТОВ «Рожнівка-АГРО») засноване в 1994 році і розташоване в с. Рожнівка Ічнянського району Чернігівської області.

У своїй діяльності Товариство керується нормативними актами чинного законодавства України, положенням статуту, який визначає загальні правові та економічні засади діяльності цього підприємства, а також внутрішніми правилами процедур, регламентами та іншими локальними нормативними актами.

Товариство змінило своє найменування з Сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Зоря» на Товариство з обмеженою відповідальністю «Рожнівка-Агро» згідно рішення загальних зборів учасників Товариства (Протокол №4 від 22.10.2008 року).

Метою діяльності Товариства є отримання прибутку в результаті здійснення господарської комерційної діяльності, задоволення соціально-економічних потреб Учасників Товариства та його працівників.

Основний вид діяльності ТОВ «Рожнівка-Агро» – вирощування зернових та технічних культур, а також розведення молочних порід худоби, допоміжні види діяльності в галузі вирощування сільськогосподарських культур, оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням та кормами для тварин, оренда і лізинг сільськогосподарської техніки та обладнання, оренда і лізинг вантажних транспортних засобів. Основну частку виробленої продукції Товариство реалізує переробленим підприємствам, на ринку та за іншими каналами.

Ведення бухгалтерського обліку на ТОВ «Рожнівка –Агро» покладено на бухгалтерію на чолі з головним бухгалтером. Завдання, обов'язки, права та

відповідальність працівників бухгалтерії наводяться у відповідних посадових інструкціях. Усі спеціалісти бухгалтерської служби підприємства мають посадові інструкції, які затверджені керівником підприємства. З даними інструкціями всі працівники ознайомлені, що підтверджують підписи службовців бухгалтерії.

ТОВ «Рожнівка-Агро» здійснює оперативний та бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, а також веде податковий облік, статистичну звітність і передає їх у встановленому порядку та обсязі відповідним державним органам.

Фінансові роки на підприємстві визначаються відповідно до календарних. Фінансово-господарська діяльність Товариства здійснюється відповідно до планів господарської діяльності, які затверджуються вищим органом Товариства.

У ТОВ «Рожнівка-Агро» журнально-ордерна форма обліку. Вона ґрунтується на принципах систематизації, накопичення в хронологічному порядку даних первинних документів, що відображають господарські операції безпосередньо в реєстрах синтетичного і аналітичного обліку.

Аналітичний облік бухгалтери ведуть у відомостях, де відображають дебетові обороти по рахунках в кореспонденції з кредитами рахунками

Журнали-ордери призначені для синтетичного обліку операцій господарської діяльності Товариства. Головний бухгалтер переносить дані з журналів-ордерів в Головну книгу і виводить кінцевий підсумок. Для детального аналізу діяльності ТОВ «Рожнівка-Агро» пропоную розглянути наступну інформацію.

Загальна площа сільськогосподарських угідь, в тому числі ріллі в обробітку в Товаристві на кінець 2020 року становить 3500 га. Їх динаміка за досліджуваний період відображена в таблиці 2.1.

Наявність площ сільськогосподарських угідь та ріллі в обробітку**в ТОВ «Рожнівка-АГРО» за 2016-2020 рр.**

	2016	2017	2018	2019	2020	2020 р. до 2016 р.	
	р.	р.	р.	р.	р.		
	га	га	га	га	Га	+/-	
Всього с/г угідь	3411	3412	3500	3412	3500	1	
<i>у тому числі:</i>							
Рілля	2564	2564	3000	2564	2564	0	

Аналіз даних таблиці 2.1 дозволяє зробити висновок, що впродовж досліджуваного періоду (2016-2020 рр.) площа с/г угідь в обробітку в Товариства збільшилася на 89 га, а площа ріллі залишилася незмінною.

Далі проаналізуємо результати другого напрямку роботи – розведення молочних порід худоби за 2016-2020 рр. (табл. 2.2).

*Таблиця 2. 2***Розведення молочних порід худоби за 2016-2020 рр.**

	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2020 р. до 2016 р.	
						+/-	%
Середньорічне поголів'я корів	800	802	805	810	830	30	104
Вироблено молока, ц	80736	81268	82576	83098	85421	4685	106

Аналіз динаміки виробленої продукції тваринництва свідчить, що протягом 2016-2020 р.р. досліджуване підприємство утримує поголів'я ВРХ та надої приблизно на одному рівні, проте у 2019 році спостерігається значне збільшення загальної маси виробленого молока, що пояснюється покращеннями кормової бази та вдосконаленням технологічних процесів.

Загальновідомо, що виробництво сільськогосподарської продукції базується на основі органічної єдності таких факторів як земельні ресурси, засоби і предмети праці та персонал. Ефективне управління підприємством передбачає максимально повне використання всього набору ресурсів, які знаходяться у його розпорядженні і одним із найголовніших є люди, від яких залежить своєчасне виконання робіт і, в кінцевому випадку, обсяг виробленої продукції. Проаналізуємо забезпечення персоналом ТОВ «Рожнівка-Агро» (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Чисельність працівників ТОВ «Рожнівка-АГРО» за 2016-2020 рр.

	2016 р. осіб	2017 р. осіб	2018 р. осіб	2019 р. осіб	2020 р. Осіб	2020 р. до 2016 р. %
Середньорічна чисельність працівників	124	139	150	142	150	120,9
<i>у тому числі:</i>						
– у рослинництві	19	9	13	10	11	57,8
– у тваринництві	105	130	137	132	139	132,3

Дані таблиці 2.3 засвідчують, що середньооблікова чисельність працівників підприємства протягом досліджуваного періоду зросла 20,9%, при чому майже вдвічі скоротилася кількість персоналу в рослинництві і на 32% збільшилася в тваринництві, що вказує на подальші перспективи розвитку даної підгалузі на підприємстві.

Аналізуючи виручку від реалізації продукції можна констатувати, що основне джерело формування прибутку – це реалізація продукції рослинництва (58%). У той же час 39% від загальної виручки становить реалізація молока. Можна стверджувати про вкрай низьку диверсифікацію виробництва сільськогосподарської продукції в досліджуваному підприємстві з можливими негативними наслідками.

Для оцінювання майнового стану Товариства доцільно розрахувати показники (коефіцієнти), які характеризують виробничий потенціал підприємства: суму господарських засобів (валюта балансу), питому вагу активної частини необігових активів у структурі необігових активів, коефіцієнт зносу основних засобів, коефіцієнти оновлення та вибуття основних засобів (таблиця 2.4).

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"
Оцінювання майнового стану ТОВ «Рожнівка-Агро» у 2020 році *Таблиця 2.4*

Показники	Порядок розрахунку
Сума господарських коштів, що знаходяться в розпорядженні підприємства	Валюта балансу на кінець звітного періоду становить 325517 тис. грн
Структура активів підприємства	Співвідношення між групою активів і їх загальною вартістю: питома вага необоротних активів: $PВ\ необ.\ акт. = 169669 / 325517 * 100\% = 52\%$; питома вага основних засобів: $PВ\ осн.\ зас. = 107323 / 325517 * 100\% = 33\%$;
Коефіцієнт зносу основних засобів	$Kз\ осн.\ зас. = 3\ о.з. / PВ\ о.з.,$ $Kз\ осн.\ зас. = 81055 / 188378 = 0,43$

Проведені розрахунки свідчать, що половину у структурі активів займають необоротні активи (52 %), що засвідчує середній рівень можливостей швидкого генерування прибутку підприємства, а основні засоби становлять 33 % усіх активів підприємства.

Показник коефіцієнту зносу на рівні 43% демонструє недостатню увагу до оновлення основних засобів, що дозволяє здійснювати виробничу діяльність.

Коефіцієнт покриття (ліквідності) характеризує здатність підприємства забезпечити свої короткострокові зобов'язання. Аналіз даних таблиці показує, що коефіцієнт ліквідності Товариства загалом має

позитивне значення.

Таблиця 2.5

Аналіз показника ліквідності ТОВ «Рожнівка-Агро»

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення 2019 р. до 2020 р.
						Абсолютне відхилення, тис. грн.
Коефіцієнт покриття	2,49	1,66	3,70	1,25	2,21	0,96
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,82	1,32	2,41	0,39	0,44	0,05
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,009	0,009	0,4	0,014	0,03	0,016
Чистий оборотний капітал	33555	48438	71925	27507	64366	36859

У 2020 році він збільшився в порівнянні з попереднім фінансовим роком. Чистий оборотний капітал необхідний для підтримки фінансової стійкості підприємства. Даний показник за нашими підрахунками є позитивним, що свідчить про можливість підприємства здійснювати фінансові інвестиції в розвиток своєї діяльності.

Таблиця 2.6

Аналіз оборотності заборгованостей ТОВ «Рожнівка-Агро»

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення 2019 р. до 2020 р.
						Абсолютне відхилення, тис. грн.
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	2,27	1,78	1,76	5,30	5,84	0,54
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	2,34	1,95	1,83	2,69	1,93	-0,76

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості за останні роки збільшився, що говорить про позитивну тенденцію для підприємства. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості за 2020 рік знизився

на 0,76 в порівнянні з 2019 роком, це може бути наслідком збільшення покупок у кредит.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Таблиця 2.7

Аналіз платоспроможності ТОВ «Рожнівка-Агро»

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення 2019 р. до 2020 р.
						Абсолютне відхилення, тис. грн.
Коефіцієнт платоспроможності	0,72	0,56	0,84	0,47	0,73	0,26
Коефіцієнт фінансування	0,39	0,78	0,20	1,12	0,37	-0,75
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,62	0,40	0,73	0,20	0,55	0,35
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,47	0,49	0,53	0,28	0,44	0,16

Платоспроможність визначається здатністю суб'єкта господарювання до швидкого погашення своїх короткотермінових зобов'язань. Загальний аналіз платоспроможності ТОВ «Рожнівка-Агро» показав, що у 2020 році всі показники мають тенденцію до збільшення, окрім коефіцієнта фінансування, який у 2020 році зменшився на 0,75 порівняно з 2019 роком. Це свідчить про те, що підприємство переважним чином здійснює фінансування за рахунок позичкових коштів.

Аналіз рентабельності показує ефективність використання активів компанії для генерації прибутку. Аналіз таблиці рентабельності ТОВ «Рожнівка-Агро» показав зменшення значень у 2020 році за всіма показниками. Дана ситуація говорить про неефективність використання підприємством своїх активів та власного капіталу. Керівництво компанії має звернути увагу на такі зміни та вжити відповідні заходи.

Таблиця 2.8

Аналіз рентабельності ТОВ «Рожнівка-Агро»

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення 2019 р. до 2020 р.
						Абсолютне відхилення, тис. грн.
Коефіцієнт рентабельності активів	0,17	0,22	0,02	0,22	0,17	-0,05
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,29	0,31	0,03	0,79	0,28	-0,51
Коефіцієнт рентабельності діяльності	0,20	0,29	0,04	0,26	0,25	-0,01

Отже, можна зробити висновок, що загальний фінансовий стан ТОВ «Рожнівка-Агро» є задовільним. Аналіз майнового стану ТОВ «Рожнівка-Агро» показав, що половину у структурі активів займають необоротні активи - 52%, тоді як основні засоби становлять – 33%. Загалом підприємство повністю забезпечене власними засобами і предметами праці, однак дещо завищеним є коефіцієнт зносу ОЗ, що негативно впливає на виробничу діяльність Товариства.

2.2. Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління підприємством

У вузькому розумінні управління – це перетворення інформації про стан об'єкта в командну інформацію від суб'єкта. У широкому розумінні – цілеспрямований програмований чи довільний вплив на об'єкти задля досягнення кінцевої мети за допомогою процесорів, явищ, процесів, коли є з ними взаємодія в режимі детермінованої чи довільної програми (регламенту). В будь-якому випадку в процесі управління (прийняття управлінських рішень) взаємодіють об'єкти та суб'єкти, що дає можливість розглядати процес управління підприємством як систему управління, доповнену інструментами регулювання, інформаційною та результативною складовими тощо.

Таким чином, система управління підприємством – це спосіб взаємодії між управлінським персоналом та виконавцями щодо досягнення поставлених цілей фінансово-господарської діяльності підприємства.

Реалізація кінцевої мети функціонування підприємства забезпечується ефективною взаємодією керуючої та керованої складових системи управління ним, що забезпечується через виконання нею основоположних функцій управління: планування, організація, мотивація, контроль. На виконання вказаних функцій у досягненні цілей управління має вагомий вплив система бухгалтерського обліку.

Вплив зовнішнього та внутрішнього соціально-економічного середовища на господарську діяльність підприємства продукує виникнення низки фактів господарського життя, пов'язаних із процесами постачання, виробництва та реалізації. Багатогранність даних процесів зумовлена необхідністю залучення до господарського обороту фінансових, матеріальних, трудових, інформаційних та інших ресурсів, визначення предмету діяльності, вибору способів виробництва, формування цінової та збутової політики тощо.

Факти господарського життя, що призводять до зміни у структурі господарських засобів та джерелах їх утворення, ідентифікуються в систему бухгалтерського обліку як господарські операції, в якій вони реєструються, систематизуються, групуються та узагальнюються. Таким чином, формується масив обліково-економічної інформації, яка використовується керованою системою як інформаційне джерело при прийнятті управлінських рішень.

В цілому, економічна інформаційна система представлена підсистемами (планування, обліку, аналізу та контролю), що обумовлено можливістю виділити сукупність взаємопов'язаних елементів, які виконують відносно незалежні функції, але спрямовані на досягнення загальних цілей першої. Система через підсистеми

покликана забезпечувати своєчасною, прогновною, достовірною, доступною, доречною, комплексною та порівняною інформацію. Місце обліку в забезпеченні функціонування системи планування, зокрема, бюджетування та його взаємозв'язок з іншими підсистемами.

Бухгалтерський облік як функція управління, активно взаємодіє з іншими функціями, такими як: планування, контроль та аналіз.

Елементи методу бухгалтерського обліку (документування, інвентаризація, рахунки, подвійний запис, оцінка, калькулювання, баланс та звітність) слід розглядати в якості інструментів підготовки релевантних даних на всіх етапах прийняття управлінських рішень.

В системі управління підприємством бухгалтерський облік виконує ряд важливих функцій, які дозволяють усунути інформаційні бар'єри між керуючою та керованою системою, а головне раціоналізувати процес прийняття управлінських рішень.

Через виконання функцій бухгалтерського обліку в системі управління підприємством можна оцінити ефективність організації обліку на конкретному підприємстві. Ефективність функціонування системи бухгалтерського обліку (ефективність організації та ведення бухгалтерського обліку) забезпечується шляхом налагодження інформаційних зв'язків між підсистемами та рівнями управління та виражається у задоволенні інформаційних запитів управлінського персоналу (керуючої системи). Така ситуація сприяє раціоналізації процесу прийняття управлінських рішень на основі опрацювання керуючою системою необхідного масиву даних, застосування аналітичних та контрольних процедур до об'єктів управління.

Таким чином, система бухгалтерського обліку в системі управління підприємством виконує функцію забезпечення управлінського персоналу усіх рівнів управління, сформованою відповідно до єдиних методологічних засад, аналітичною та узагальненою інформацією, необхідною для поточного та

стратегічного планування, аналізу, контролю та прийняття управлінських рішень з метою досягнення визначених цілей господарської діяльності підприємства.

Пріоритетним завданням топ-менеджменту є підвищення ефективності управління підприємством шляхом впровадження інновацій та здійснення перетворень на різних ієрархічних рівнях управління. Не останнє значення в даному процесі відводиться інформаційному забезпеченню, що здійснюється через відповідну реалізацію функцій бухгалтерського обліку як системи інформаційно-комунікаційного типу та її значення у налагодженні внутрішніх та зовнішніх комунікацій.

Ефективність функціонування суб'єктів господарювання в значній мірі залежить від ефективності системи управління, не останню роль на рівень якої впливають якісні параметри внутрішніх комунікаційних зв'язків між підсистемами управління. Орієнтація діяльності підприємств на максимізацію їх вартості є передумовою формування нових вимог до управлінського персоналу з боку власників, зокрема, щодо необхідності врахування впливу будь-яких рішень або дій, що приймаються відповідними суб'єктами різного ієрархічного рівня, на вартість підприємства з метою забезпечення можливості її зростання у довгостроковій перспективі. Нові вимоги до менеджерів є причиною виникнення потреби в отриманні інформації, необхідної для визначення вартості, спостереження за процесом її формування, визначення факторів, які впливають на вартість, а також визначення напрямів та сили їх впливу, що призводить до модифікації завдань, які ставляться перед бухгалтерським обліком, та зумовлює необхідність удосконалення організаційної комунікації облікового типу.

Від ефективності організації бухгалтерського обліку, зокрема, в частині налагодження внутрішніх комунікаційних зв'язків між

підсистемами та рівнями управління залежить його здатність належним чином реагувати на інформаційні запити управлінського персоналу та, відповідно, спричиняє вплив на рівень ефективності роботи останнього.

Ефективна організація бухгалтерського обліку в частині налагодження комунікаційного процесу повинна забезпечити можливість:

- підвищення ефективності роботи управлінського персоналу за допомогою підвищення якості процесу інформаційного задоволення їх потреб, враховуючи те, що за умови побудови процесу управління на базі даної концепції менеджерам, крім традиційної (в переважній більшості формалізована інформація), необхідна неформалізована інформація (дані про вартість підприємства, фактори впливу на процес її генерування та ін.);

- концентрації управлінських функцій у центрах формування вартості, які одночасно є центрами прийняття рішень та, таким чином, забезпечення координації зусиль управлінського персоналу всіх рівнів щодо досягнення стратегічної мети діяльності підприємства максимізації вартості, шляхом побудови комунікаційного процесу обміну інформацією на різних ієрархічних рівнях управління як основи ефективної реалізації функцій, покладених на управлінський персонал;

- здійснення оптимального делегування повноважень та відповідальності як відносно керівників структурних підрозділів, функціональних відділів, так і серед облікових працівників, що забезпечить уникнення витoku інформації як стратегічного ресурсу підприємства та координування роботи облікових працівників в межах зниження рівня асиметрії облікової інформації;

- підвищення інвестиційної привабливості підприємства шляхом реалізації концепції бухгалтерського обліку в умовах вартісно-орієнтованого підходу, в частині забезпечення можливості

представлення інформації з точки зору потенційного інвестора;

формування позитивної ділової репутації підприємства внаслідок забезпечення можливості врахування інтересів всіх груп заінтересованих осіб управлінським персоналом у процесі прийняття рішень, а також представлення інформації щодо результатів діяльності підприємства, виходячи із величини приросту його вартості усім групам зовнішніх заінтересованих осіб як основи забезпечення стійкого розвитку даної бізнес-одиниці.

Комунікаційні процеси облікової системи можуть мати внутрішньосистемний та міжсистемний характер. Комунікаційний процес облікової системи внутрішньосистемного характеру передбачає процес обміну інформацією між елементами облікової системи з метою забезпечення інформаційних запитів внутрішніх та зовнішніх відносно системи користувачів повною та релевантною інформацією. Комунікаційний процес облікової системи міжсистемного характеру є процесом забезпечення передачі інформації з налагодженням відповідного зворотного зв'язку між елементами інших систем управління нижчого ієрархічного рівня та з інститутами зовнішнього середовища, які виступають відповідними системами запиту відносно суб'єкта господарювання (зовнішні комунікації).

Кожний етап процесу облікової комунікації повинен підпорядковуватися певним вимогам (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Правила процесу облікової комунікації в розрізі етапів здійснення

№ з/п	Етап процесу облікової комунікації	Вимоги
1	Джерело	Персоніфікація генерування інформації. Обслуговування інформаційного запиту залежно від посадових обов'язків

2	Кодування та декодування	<p>Дотримання економічної безпеки в розрізі її інформаційної складової.</p> <p>Ранжування змістовної наповненості облікового повідомлення залежно від убіоку запиту, його ієрархічності в межах системи управління та місця відносно неї</p>
3	Канал	<p>Обмеження завантаженості каналу обміну. Формалізація облікових комунікаційних зв'язків.</p> <p>Формування графіків передачі (в т.ч. графіків документообігу) облікового повідомлення в різні підсистеми управління (при міжсистемній комунікації) та інститути зовнішнього середовища (при зовнішній комунікації) як основи досягнення узгодженості в даному процесі</p> <p>Вибір оптимального каналу передачі облікового повідомлення.</p> <p>Аналіз стану комунікаційної мережі як основи вибору каналу передачі інформації, оптимальність при цьому визначається за критеріями завантаженості даного каналу, швидкості передачі облікового повідомлення та економічності процесу передачі-прийняття</p>
4	Передача сигналу	<p>Оптимізація потоків облікової інформації. Дотримання даної вимоги досягається: 1) за рахунок уніфікації облікової інформації як основи для оптимізації вихідних потоків з системи; 2) фільтрацією даних за ознакою ідентичності, повторювальності, що надходять в систему бухгалтерського обліку різними каналами як основи формування облікового повідомлення, що містить релевантну інформацію, на запит відповідного суб'єкта.</p> <p>Пріоритетність формування облікового повідомлення.</p> <p>Генерування облікового повідомлення залежно від його важливості, терміновості та дотримання черговості передачі за обраним каналом з врахуванням пріоритетності облікового повідомлення в конкретній ситуації</p>
5	Формування прийому облікового повідомлення	<p>Оптимізація та структурування дій типу "прийм-передача-прийм".</p> <p>Обмеження кількості повторювального приймання облікового повідомлення на шляху його передачі реципієнту як основи уникнення додаткового викривлення інформації, її витоку та прискорення швидкості одержання суб'єктом запиту</p>

Продовження табл. 2.9

1	2	3
6	Зворотний зв'язок	<p>Забезпечення зворотного зв'язку щодо сприйняття облікового повідомлення.</p> <p>Забезпечення та інтерпретація даних зворотного зв'язку як передумова точності сприйняття облікового повідомлення та як основа для підвищення точності організаційних комунікацій облікового типу в майбутньому</p>

7	Усунення шумів та комунікаційних бар'єрів якості інформаційного сигналу	<i>Врахування комунікаційних бар'єрів.</i> Формування та адаптація облікового повідомлення до наявних комунікаційних бар'єрів та виходячи із трактування його змісту як шуму для суб'єкта запити
---	---	---

Дотримання наведених вимог (які в даній інтерпретації є правилами) до процесу облікової комунікації, в розрізі етапів даного процесу, забезпечить підвищення якості даного процесу, що виражатиметься, в т.ч. й в обробці облікового повідомлення реципієнтом.

Крім того, необхідно враховувати специфічні характеристики інформаційних облікових потоків, які є рухом інформації, генерованої системою бухгалтерського обліку, від відправника до одержувача (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

**Характеристика інформаційних облікових потоків:
класифікаційний розріз**

<i>№ з/п</i>	<i>Вид інформаційного облікового потоку</i>	<i>Характеристика</i>
1	2	3
<i>1. Відносно стану об'єкту управління</i>		
1.1	випереджаючі	інформаційний обліковий потік розкриває прогностичний стан об'єкта облікового відображення внаслідок прийняття управлінських рішень та/або внаслідок документального оформлення господарських операцій, що повинні відбутися в майбутньому (оформлення заявки на придбання готової продукції і т.д. відповідно до сформованої системи операційних та фінансових бюджетів)
1.2	синхронні	паралельність інформаційного облікового потоку стану об'єкта (наприклад, матеріальним потокам підприємства, грошовим потокам і т.д.)
1.3	наступні	відзначається розривом в часі, тобто розкриває фактичний стан об'єкта із запізненням
<i>2. Відносно облікової системи</i>		
2.1	внутрішньосистемні: - вхідні; - вихідні	інформаційні облікові потоки в межах системи бухгалтерського обліку
2.2	міжсистемні: - вхідні; - вихідні	інформаційні облікові потоки між підсистемами управління
2.3	зовнішні: - вхідні; - вихідні	інформаційні потоки із зовнішніми системами (інститутами) відносно суб'єкта господарювання

<i>3. За ієрархічним рівнем</i>		
3.1	однорівневі	формуються та використовуються на одному ієрархічному рівні управління
3.2	багаторівневі	формуються на одному ієрархічному рівні управління з наступним виходом на різні ієрархічні рівні
<i>4. Залежно від носія інформації</i>		
4.1	документальні	інформаційний потік, який характеризується передачею інформації у вигляді первинних документів на паперових носіях
4.2	електронні	інформаційний потік, який характеризується передачею інформації у вигляді електронних документів
4.3	усні	інформаційний потік, який характеризується передачею інформації в усній формі

Продовження табл. 2.10

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
<i>5. За частотою</i>		
5.1	дискретні	Інформаційний потік, який характеризується одноразовим рухом однотипної інформації в межах визначеного часового періоду (наприклад, річна фінансова звітність в межах року)
5.2	регулярні	Інформаційний потік, який характеризується багаторазовим рухом однотипної інформації в межах визначеного часового періоду (наприклад, квартальна фінансова звітність в межах року)
<i>6. За рівнем законодавчої регламентації</i>		
6.1	регламентовані	Інформаційний потік, обов'язковість якого визначена законодавчими нормами
6.2	нерегламентовані	Інформаційний потік, обов'язковість якого не визначена нормами чинного законодавства, а регламентується розпорядженням управлінського персоналу

В цілому інформаційні облікові потоки повинні відповідати наступним якісним вимогам:

- 1) відповідності (інформаційні облікові потоки повинні розкривати реальний стан об'єкта управління);
- 2) оперативності (вчасне генерування інформації про стан об'єкта); раціональності (структура інформаційного облікового потоку повинна корелюватися з цінністю інформації);
- 3) спрямованості (потік повідомлень здійснюється згідно принципів дотримання економічної безпеки суб'єкта господарювання).

Отже, кодування та декодування як елементи комунікаційного

процесу, впливають на рівень ефективності обміну інформацією як продуктом облікової системи між відповідними суб'єктами.

Наступний етап “Вибір та опис каналу облікової комунікації”.

Даний етап забезпечить удосконалення внутрішніх та зовнішніх системних комунікацій підприємства облікового типу.

Визначення виду інформаційного потоку є необхідним для вибору адекватного каналу передачі інформації та комунікаційної мережі.

При виборі комунікаційного каналу необхідно враховувати наступні фактори:

- 1) пропускну спроможність комунікаційного каналу;
- 2) швидкість передачі інформації;
- 3) можливість несанкціонованого доступу до інформації;
- 4) можливість викривлення інформації у процесі її передачі.

Так, залежно від носіїв облікової інформації, на підприємстві можуть використовуватися документальні, електронні, змішані та позасистемні типи каналів передачі облікової інформації.

Характеристика даних каналів за швидкістю передачі облікової інформації, можливістю позасистемного доступу з метою її викривлення або ж отримання конфіденційних облікових даних та рівнем затрат праці на підготовку та передачу облікового повідомлення наведена у табл. 2.11.

Таблиця 2.11

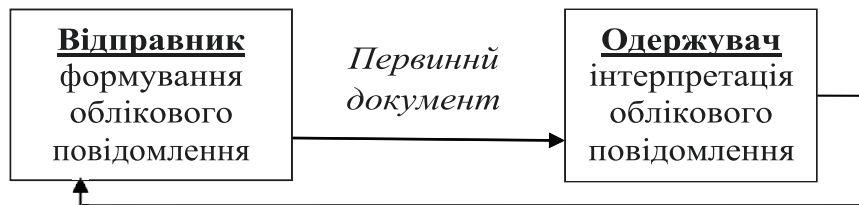
Класифікація комунікаційних каналів за носіями інформації

<i>Критерій</i>	<i>Комунікаційний канал передачі облікового повідомлення</i>			
	<i>Документальний</i>	<i>Електронний</i>	<i>Змішаний</i>	<i>Позасистемний</i>
Швидкість передачі інформації	Низька	Висока	Середня	Низька
Можливість позасистемного викривлення інформації	Низька	Середня	Середня	Висока

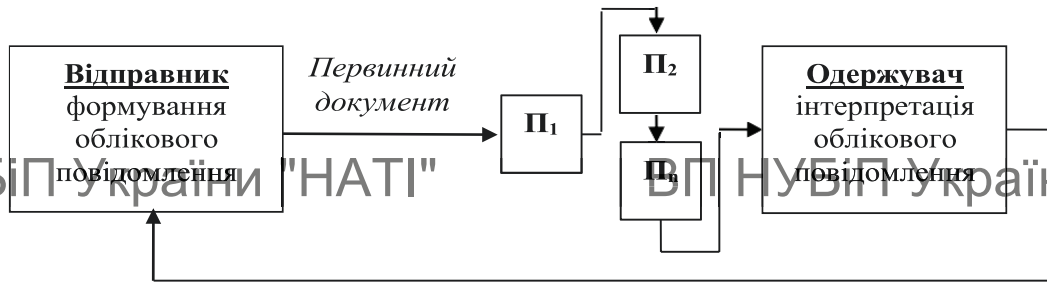
Затрати праці на підготовку та передачу облікового повідомлення	Високі	Низькі	Середні	X
---	--------	--------	---------	---

Документальний комунікаційний канал передбачає передачу облікової інформації у вигляді паперових документів.

Документальні канали поділяються на прямі (рис. 2.1) та непрямі (рис. 2.2).

Рис. 2.1. Рух облікової інформації прямим документальним комунікаційним каналом

П - Посередник

Рис. 2.2. Рух облікової інформації непрямим документальним комунікаційним каналом

За допомогою прямих документальних каналів паперові носії облікової інформації передаються безпосередньо від відправника (облікового працівника) до одержувача (реципієнта); при непрямих – передача матеріальних носіїв облікової інформації здійснюється за допомогою посередника або посередників (інші працівники, працівники аутсорсингової компанії, кур'єри, поштові відділення), які не беруть безпосередньої участі у створенні облікового повідомлення.

Документальні канали характеризуються низькою швидкістю

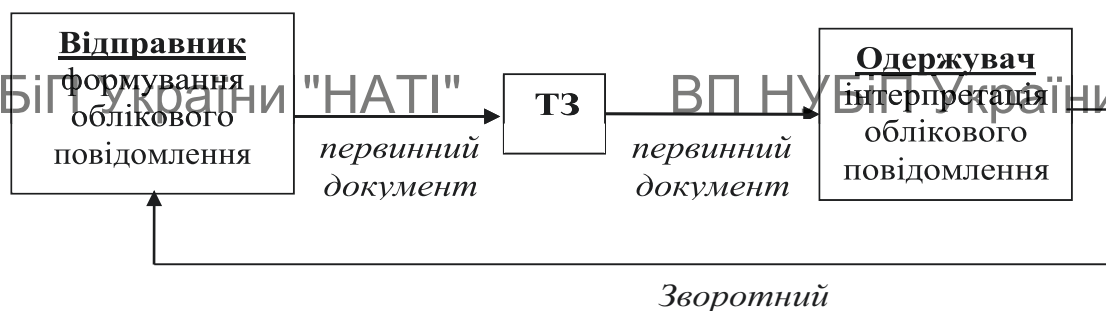
передачі облікового повідомлення, при цьому із збільшенням відстані між відправником та одержувачем, а також із збільшенням кількості посередників, швидкість передачі знижується. Можливість позасистемного викривлення інформації, тобто викривлення інформації сторонньою особою без відома відправника повідомлення, є мінімальною, оскільки внесення будь-яких виправлень легко перевірити за допомогою прийомів документальної перевірки.

При застосуванні даного комунікаційного каналу важливим є розробка заходів для мінімізації можливості несанкціонованого доступу до облікової інформації, що міститься на паперових документах, особливо тих, які мають конфіденційний характер, шляхом обмеження кола осіб, які мають доступ до даних документів (посередників) та встановлення відповідальності за розголошення інформації.

Документальні комунікаційні канали можуть використовуватися для передачі облікової інформації як внутрішнім, так і зовнішнім одержувачам. При цьому, головним критерієм, який визначає можливість їх застосування без втрати корисності повідомлення, є короткі відстані між відправником та одержувачем, оскільки у випадку необхідності оперативного прийняття рішень використання даних каналів може призвести до втрати актуальності облікового повідомлення та, відповідно, зниження ефективності управлінських рішень, що приймаються на його основі, що обумовлено низькою швидкістю передачі сформованої інформації.

Отже, для забезпечення ефективності функціонування системи бухгалтерського обліку документальні канали передачі інформації можуть застосовуватися для передачі внутрішніх (в межах підприємства) облікових повідомлень, у випадку відсутності територіально відокремлених структурних підрозділів, а також для передачі повідомлень зовнішнім суб'єктам, близьким за

територіальним розміщенням, зокрема, контролюючим органам, фінансово-кредитним установам (у випадку необхідності аналізу кредитоспроможності підприємства при залученні кредитних ресурсів) та іншим суб'єктам.

ТЗ

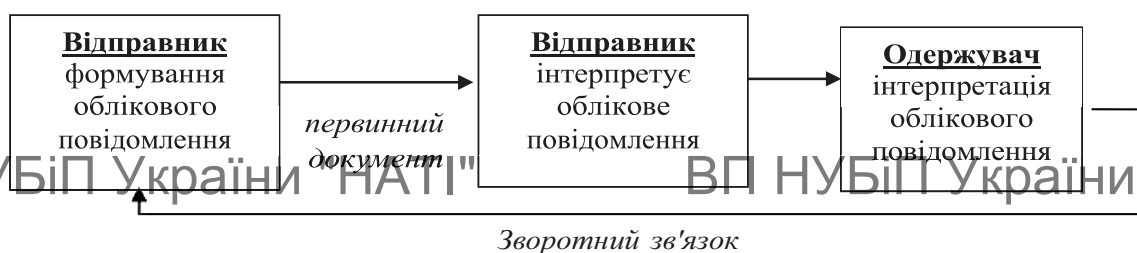
- Технічні засоби

Рис. 2.3. Рух облікової інформації електронним комунікаційним каналом

При використанні даних комунікаційних каналів облікові повідомлення формуються у електронному вигляді. Відповідно, можливість їх застосування визначається наявністю необхідного технічного та програмного забезпечення, як у відправника повідомлення, так і у його одержувача. Канал дозволяє значно мінімізувати затрати праці облікових працівників на підготовку та передачу відповідної інформації, однак, передбачає необхідність понесення значного обсягу витрат на побудову даного каналу. Характерною особливістю електронного комунікаційного каналу є висока швидкість передачі інформації на значні відстані.

При застосуванні комунікаційного каналу даного типу особлива увага повинна приділятися розробці засобів захисту інформації, оскільки ризик несанкціонованого доступу до інформації значно зростає. При цьому, у випадку несанкціонованого доступу, відсутня можливість перевірки інформації за допомогою формальних процедур при її виправленні.

Електронні комунікаційні канали можуть використовуватися для передачі облікової інформації як внутрішнім, так і зовнішнім користувачам, незалежно від їх територіального розміщення. При цьому, необхідним є дотримання вимог чинного законодавства щодо реєстрації та використання електронного підпису. Для передачі внутрішніх комунікаційних повідомлень можуть використовуватися внутрішні електронні мережі Intranet та зовнішня електронна мережа Internet, для передачі інформації зовнішнім користувачам – електронна мережа Internet. При цьому, необхідно враховувати, що при передачі облікових повідомлень окремим зовнішнім суб'єктам, зокрема, контролюючим органам, банківським установам необхідним є використання спеціалізованого програмного забезпечення.

Рис. 2.4. Рух облікової інформації змішаним комунікаційним каналом

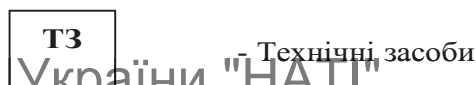
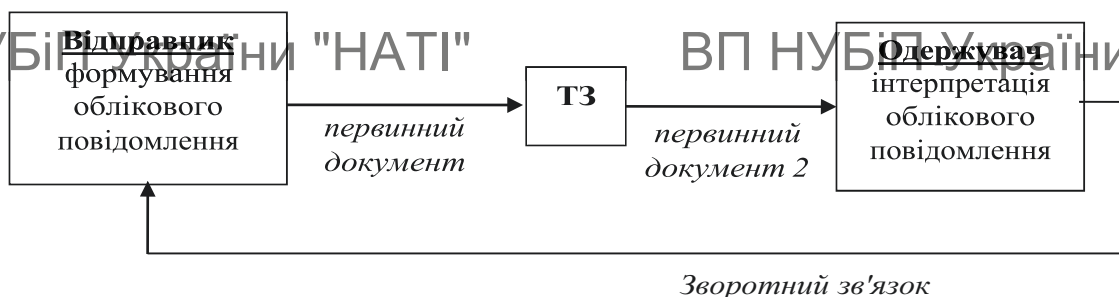
Даний канал може застосовуватися для передачі внутрішніх відносно підприємства облікових повідомлень, незалежно від відстані між відправником та одержувачем, у випадку його формування в електронному вигляді. Незалежність можливості використання даного комунікаційного каналу від відстані між відправником та одержувачем (у випадку формування облікового повідомлення в електронному вигляді) обумовлена можливістю використання засобів телефонного та електронного зв'язку для інтерпретації сформованого облікового запису.

Використання даного каналу дозволяє значно підвищити ефективність діяльності управлінського персоналу та передбачає необхідність залучення облікових працівників до управління діяльністю підприємства. Інтерпретація повідомлення безпосередньо відправником дозволяє зекономити час на ознайомлення з його змістом одержувачем, сконцентрувати увагу на основних моментах, абстрагуючись від додаткових показників та, таким чином, знизити рівень інформаційного перевантаження, а також дозволяє підвищити рівень розуміння облікової інформації у випадку відсутності спеціальних знань з процедури бухгалтерського обліку у одержувача.

Після чого одержувач отримує або електронне зображення документу, або роздруковує новий документ (рис. 2.5).

Змішаний тип комунікаційного каналу передбачає формування облікового повідомлення у формі первинного документу на паперовому носії, в подальшому інформація з даного документу конвертується в електронну форму, її передача здійснюється за допомогою електронних засобів зв'язку.

Рис. 2.5. Рух облікової інформації змішаним комунікаційним каналом

Основною особливістю даного каналу є низький рівень контролю за рухом інформації з боку відправника повідомлення. Швидкість передачі інформації може бути як високою, так і низькою, залежно від її змісту. Так, наприклад, публікація інформації щодо фінансових показників діяльності підприємства в бізнес-журналах здійснюється лише після оприлюднення фінансової звітності, відстеження розміщення інформації на персональному сайті підприємства.

Крім цього, за допомогою даного каналу може здійснюватися передача облікової інформації з метою формування позитивної репутації підприємства серед споживачів та інвесторів. У такому випадку необхідним є врахування досить високої вартості передачі облікового повідомлення.

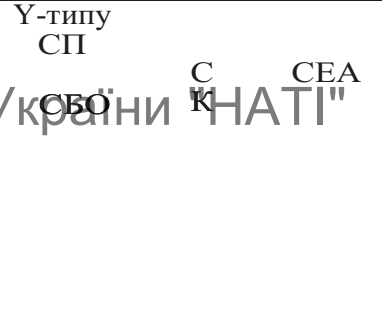

При організації облікових комунікацій досить важливим є обмеження кількості позасистемних каналів передачі облікової інформації, контроль над якими з боку відправника є мінімальним або взагалі відсутній, особливо тих, через які здійснюється передача інформації, яка має конфіденційний характер.

Ефективність функціонування підсистем управління залежить від швидкості, точності отримання інформації від облікової системи та ступеня задоволеності рівнем її цінності в конкретній ситуації, що, в свою чергу, обумовлює вибір відповідного типу комунікаційної мережі. Проаналізуємо кожен з типів комунікаційної мережі на міжсистемному рівні, оскільки вони можуть використовуватися і в міжсуб'єктних комунікаціях (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Характеристика типів комунікаційної мережі

№ з/п	Тип комунікаційної мережі	Характеристика в розрізі критеріїв
1		<p>Швидкість передачі інформації досить низька. Точність передачі інформації на задовільному рівні. Рівень задоволеності обліковою інформацією достатньо високий.</p> <p>Наявність зворотного зв'язку, що дозволяє вносити зміни в планові показники на наступний період, виходячи із результатів аналізу відхилень, отриманих в звітному періоді</p>
2		<p>Швидкість передачі інформації на високому рівні. Точність передачі інформації на високому рівні. Рівень задоволеності обліковою інформацією достатньо високий</p>

3		<p>Швидкість передачі інформації середня. Точність передачі інформації на достатньо високому рівні. Рівень задоволеності обліковою інформацією – середній. Система контролю замикає систему планування та облікову систему, одночасно виконуючи роль посередника в комунікаційному процесі відносно системи аналізу, що дозволяє контролювати їх діяльність</p>
4		<p>Швидкість передачі інформації велика. Точність передачі інформації на високому рівні. Рівень задоволеності обліковою інформацією – достатньо високий. Система бухгалтерського обліку виступає реципієнтом та центральним комутатором, що полегшує та пришвидшує комунікаційний процес на підприємстві, дозволяє уникнути розбіжностей у змістовному наповненні інформаційного повідомлення, генерованого на різних ієрархічних рівнях підприємства</p>
<p>*Примітка: СП – система планування, СБО – система бухгалтерського обліку, СК – система контролю, СЕА – система економічного аналізу</p>		

Ефективність комунікацій обумовлюється як кількістю каналів зв'язку, так і характером зв'язку. Мінімізація шумів досягається шляхом мінімізації кількості каналів зв'язку в обліковій комунікаційній мережі.

Ефективність організаційних комунікацій облікового типу залежить від впливу двох груп факторів:

- 1 група – організаційні фактори (тип організаційної структури суб'єкта господарювання, кількість ієрархічних рівнів, упорядкованість формальних і неформальних каналів зв'язку, рівень їх інформаційного перевантаження);
- 2 група – індивідуальні фактори (обумовлені рівнем кваліфікації суб'єктів, що виступають в якості комутаторів та реципієнтів).

Тип організаційної структури підприємства та бухгалтерської служби, зокрема, та її якісні параметри здійснюють суттєвий вплив на ефективність організаційних комунікацій облікового типу (табл. 2.13).

Таблиця 2.13

**Залежність ефективності організаційних комунікацій
облікового типу міжсистемного рівня від організаційної
структури підприємства**

Якісні характеристики організаційної структури підприємства	Форма організації бухгалтерського обліку	
	Інсорсинг	Аутсорсинг
<i>Розгалужена організаційна структура підприємства:</i>		
- значна кількість рівнів управління прямо пропорційно впливає на кількість управлінських команд	вимагає відповідного інформаційного забезпечення, що ускладнює процес облікових комунікацій	унеможливує здійснення ефективних облікових комунікацій
	може вплинути на викривлення звітної інформації, що є вхідною до облікової системи	
- декомпозиція стратегічних та тактичних цілей підприємства між рівнями управління	ускладнення облікових комунікацій внаслідок необхідності приведення у відповідність облікового повідомлення загальному процесу цільового декомпозиціонування	
	забезпечує появу конфлікту цілей, що може позначатися на викривленні змісту вхідних інформаційних потоків в облікову систему, що призведе до викривлення вихідних потоків з неї	
<i>Спрощена організаційна структура підприємства</i>		
- мінімальна кількість рівнів управління	інформаційне перевантаження рівнів управління, які каналами зв'язку	

Переваги інсорсингу як форми організації бухгалтерського обліку в побудові організаційних комунікацій облікового типу забезпечуються можливостями висунення додаткових завдань до працівників облікового підрозділу, надання їм додаткових повноважень при зборі та обробці обліково-економічної інформації тощо.

2.3. Оцінка і її роль в інтерпретації показників звітності для потреб управління

Фінансово-господарська діяльність ТОВ «Рожнівка-Агро» оцінюється за допомогою ряду підсумкових показників, які відображають результати функціонування різноманітних господарських об'єктів та процесів. Узагальнення інформації про господарську діяльність потребує застосування відповідних облікових

процедур, що на окремих етапах облікового процесу базуються на інструментах оцінки. Для узагальнення в обліку всіх фактів господарської діяльності, що одержали первісну кількісну характеристику в натуральних або трудових показниках, перераховуються в єдиний грошовий вимірник, тобто проводиться їх оцінка. Саме підсумкові проміжні та підсумкові загальні показники звітності є релевантним інформаційним забезпеченням процесу прийняття управлінських рішень.

Управлінський персонал при використанні облікової інформації в процесі прийняття управлінських рішень повинен розуміти особливості оцінки об'єктів та процесів в системі бухгалтерського обліку. Задля цього йому слід знати: 1) значення та сутність оцінки; 2) мету оцінки; 3) функції оцінки; 4) вимоги до оцінки; 5) принципи оцінки.

З переходом до ринкових відносин проблема оцінки тих або інших об'єктів обліку набуває великого значення. Це пов'язано з тим, що оцінка дозволяє виконувати бухгалтерським обліком покладені на нього функції. Оцінка в бухгалтерському обліку необхідна в процесі господарювання при надходженні і вибутті активів, при виникненні прав та зобов'язань, при здійсненні таких операцій як купівля-продаж, оренда майна, страхування, інвестування, переоцінка основних засобів, виділення часток у зареєстрованому капіталі при створенні підприємства, в процесі діяльності, ліквідації підприємства тощо.

Процес оцінки представляє собою процедуру присвоєння об'єктам бухгалтерського обліку певних грошових величин, отриманих таким чином, щоб їх можна було використовувати як агреговано, так і окремов залежності від певної ситуації.

Технологія "оцінки" – це визначена на підприємстві діючим наказом про облікову політику послідовність процесу оцінки вартості об'єктів обліку, яка включає в себе наступні етапи: визначення об'єкта, предмета, мети і функції оцінки, розробку способів оцінки,

визначення шляху найкращого та найбільш ефективного застосування способу, збір та аналіз необхідної інформації, співставлення вартостей, отриманих різними способами і встановлення найбільш вірогідної вартості майна, яке оцінюється, складання висновку, одержаного від оцінки фінансового результату.

Мета оцінки – це формулювання економічного, облікового та інформаційного завдання, яке слід вирішити в результаті оцінки. В цілях управління визначення мети оцінки – це важливий етап, від якого залежить вибір методики оцінки. Неправильно сформульована мета спричиняє використання неадекватної методики і внаслідок цього помилковий результат в оцінці активів та зобов'язань.

Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку передбачені наступні види оцінок:

1) фактична собівартість (для основних засобів застосовують термін “первісна вартість”) – це сукупність витрат, понесених підприємством при придбанні або створенні (виробництві) активу.

Вона є основною оцінкою об'єктів бухгалтерського обліку;

2) залишкова (балансова) вартість основних засобів та нематеріальних активів – це різниця між первісною вартістю основних засобів та нематеріальних активів і сумою нарахованого зносу;

3) справедлива вартість – сума, за якою може бути здійснений обмін активу, або оплата зобов'язання в результаті операції між обізнаними, заінтересованими та незалежними сторонами;

4) чиста вартість реалізації запасів – це очікувана ціна реалізації запасів за вирахуванням очікуваних витрат на завершення їх виробництва та реалізацію;

5) чиста реалізаційна вартість дебіторської заборгованості – це різниця між сумою поточної дебіторської заборгованості (первісною вартістю) і величиною резерву сумнівних боргів;

6) переоцінена вартість основних засобів і нематеріальних

активів – це первісна й залишкова вартість основних засобів і нематеріальних активів після їх переоцінки (множення на індекс переоцінки).

Оцінка найважливіших видів активів на дату балансу:

1) основні засоби та нематеріальні активи відображають у двох оцінках – за первісною вартістю (фактичною собівартістю) та залишковою вартістю;

2) виробничі запаси, незавершене виробництво й готову продукцію відображають за найменшою з двох оцінок: фактичною собівартістю або чистою вартістю реалізації;

3) дебіторську заборгованість за продукцію відображають у двох оцінках: за первісною вартістю і чистою реалізаційною вартістю.

Значення оцінки як інструменту управління підприємством реалізується через функції, що нею виконуються. Користувачі оцінки повинні звертати особливу увагу на її функцію. Якщо сформульована функція оцінки не співпадає із завданнями користувача, то результати оцінки не можна використовувати для прийняття управлінських рішень.

Від функції оцінки залежить вибір її методу. Наприклад, методи, які використовуються для оцінки майна підприємства з метою оподаткування, можуть значно відрізнятись від тих, які застосовуються з метою його ліквідації. І це логічно, так як в першому випадку об'єкт оцінюється як діюче підприємство. Оцінка допомагає продавцю чи покупцю у визначенні ціни активів і зобов'язань. Друга функція оцінки полягає у визначенні вартості всього підприємства для його кредитування або страхування тощо. Отже, функція оцінки – це сфера використання фактичних результатів проведеної оцінки.

Безумовним залишається той факт, що оцінку в системі бухгалтерського обліку можна розглядати як окремий інструмент інтерпретації показників звітності для потреб управління

підприємством. Застосування методів оцінки в системі бухгалтерського обліку безпосередньо регламентоване принципами бухгалтерського обліку та фінансової звітності відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”.

7) Проте дотримання принципів бухгалтерського обліку всеодно надають можливості управлінському персоналу використовувати оцінку як інструмент формування показників фінансової звітності. В даному випадку найбільш альтернативними у своєму значенні є результативні показники, визначення яких базується на математичних розрахунках.

В табл. 2.14 наведений вплив методів оцінки окремих об’єктів на альтернативні значення показника фінансового результату діяльності підприємства.

Таблиця 2.14

Вплив оцінки на показник «фінансові результати»

<i>Методи оцінки</i>	<i>Зміни величини фінансових результатів</i>	
	<i>збільшення</i>	<i>зменшення</i>
Метод нарахування амортизації	прямолінійний	метод зменшення залишкової вартості, метод прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний метод
Метод оцінки запасів при вибутті	оцінка запасів по собівартості перших за часом придбання	оцінка запасів по середньозваженій собівартості
Резерв сумнівних боргів	не створення	створення
Забезпечення наступних витрат та платежів	не створення	створення
Витрати майбутніх періодів	відображення	не відображення
Доходи майбутніх періодів	не відображення	відображення

Отже, хоча оцінка об’єктів в системі бухгалтерського обліку й покликана підвищити достовірність облікової інформації, що наводиться у фінансовій звітності підприємства, проте у разі обрання неадекватної методики оцінки потенційно можлива ситуація коли управлінський персонал оперуватиме обліковою інформацією, яка не відповідатиме дійсності. Єдиним правильним виходом з даної

ситуації є детальне розуміння користувачами методики формування бухгалтерської інформації.

До об'єктивних облікових факторів слід віднести об'єкти обліку, що формуються відповідно до принципу нарахування (відповідності) доходів і витрат та принципу обачності. Спільною ознакою є те, що їх відображення у системі бухгалтерського обліку залежить від рішень управлінського персоналу. Саме дані фактори мають значний вплив на формування фінансових результатів.

Суб'єктивні облікові фактори (вибір методів оцінки запасів, нарахування амортизаційних відрахувань), на відміну від об'єктивних, характеризуються обов'язковою ідентифікацією, процес врахування їх впливу є трудомістким і затратним та не відповідає критерію економічної ефективності.

Скориговані фінансові результати визначаються за формулою 6.1.

$$\text{Скориговані фінансові результати} = \text{ЧП} + \text{РСБ} + \text{МВП} + \text{ДМП} - \text{ВМП} \quad (2.1)$$

де, ЧП – чистий прибуток за розрахунковий період; РСБ – величина резерву сумнівних боргів; МВП – величина забезпечень майбутніх витрат та платежів; ДМП – доходи майбутніх періодів; ВМП – витрати майбутніх періодів.

Методика врахування впливу облікової політики при прийнятті управлінського рішення про розподілу прибутку наведена на рис. 6.3.

Співставлення скоригованих фінансових результатів та фінансових результатів за звітний період дозволяє визначити пріоритетний напрям у розподілі прибутку: збільшення резервного капіталу (величина скоригованих фінансових результатів менша за величину фінансових результатів звітного періоду), виплата дивідендів, розвиток виробництва та соціальний розвиток (у разі

перевищення).

Розглядаючи порушене управлінське завдання, що пов'язане із розподілом прибутку підприємства та в цілях нівелювання опортуністичного впливу зацікавлених осіб в даному процесі користувачі інформації із фінансової звітності повинні проаналізувати результати проведеної інвентаризаційної роботи щодо таких об'єктів обліку як резерв сумнівних боргів, забезпечення наступних витрат та платежів, доходи і витрати майбутніх періодів. Такі управлінські дії дозволять виявити без підставні факти створення різного роду резервів, ідентифікації в обліку витрат та доходів майбутніх періодів, що забезпечить формування релевантного інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень на основі звітності підприємства.

ВП НУБіП України "НАТІ"

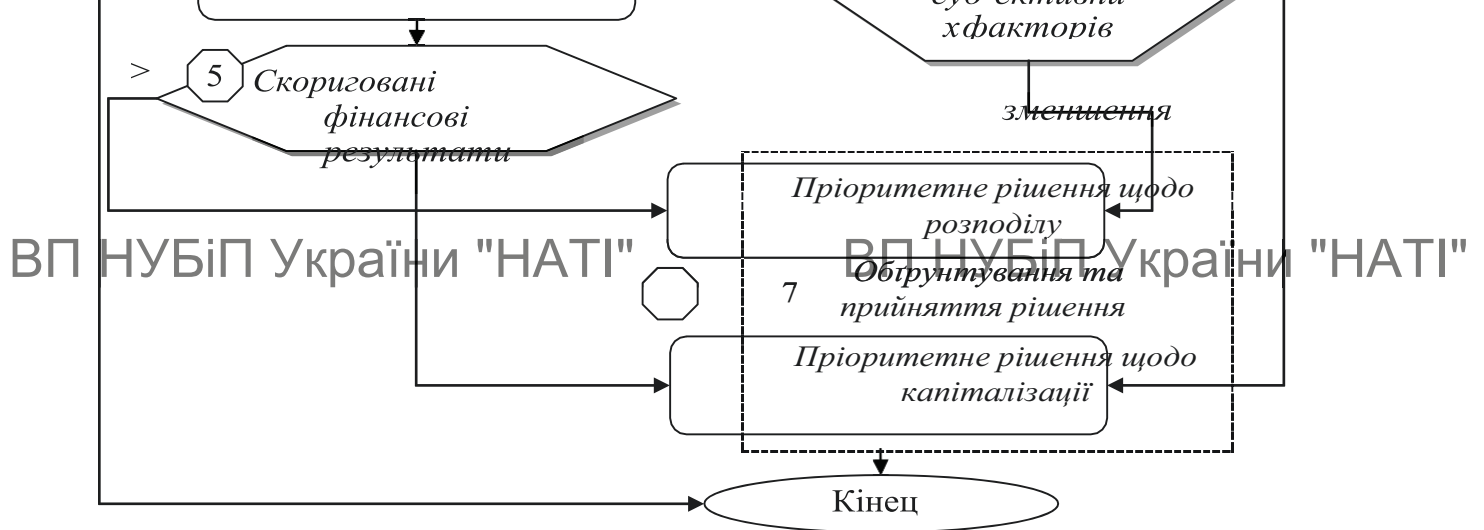
ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

* - величина скоригованих фінансових результатів менша за величину фінансових результатів звітного періоду;

** - величина скоригованих фінансових результатів більша за величину фінансових результатів звітного періоду

Рис. 2.6. Алгоритм обґрунтування рішення про розподіл прибутку шляхом розрахунку скоригованих фінансових результатів

Отже, зазначимо, що в ході формування інформаційного забезпечення процесу управління управлінському персоналу слід застосувати комплекс дій, спрямований на підвищення релевантності облікових даних:

1) необхідно ідентифікувати методи оцінки об'єктів бухгалтерського обліку, які входять до системи інформаційного забезпечення прийняття конкретного управлінського рішення;

2) слід оцінити обрані методи оцінки на кшталт формування за допомогою них об'єктивної та достовірної інформації про об'єкт обліку в звітності підприємства;

3) необхідно проаналізувати значення підсумкового вартісного вираження об'єктів обліку у звітності підприємства за альтернативних методів оцінки з метою визначення оптимальних варіантів при вирішенні управлінського завдання;

4) за необхідності здійснити побудову моделі вирішення управлінського завдання та здійснити вибір за критерієм оптимальності методів оцінки об'єктів обліку на перспективу, які відповідатимуть бажаному результату у вирішенні управлінської проблеми.

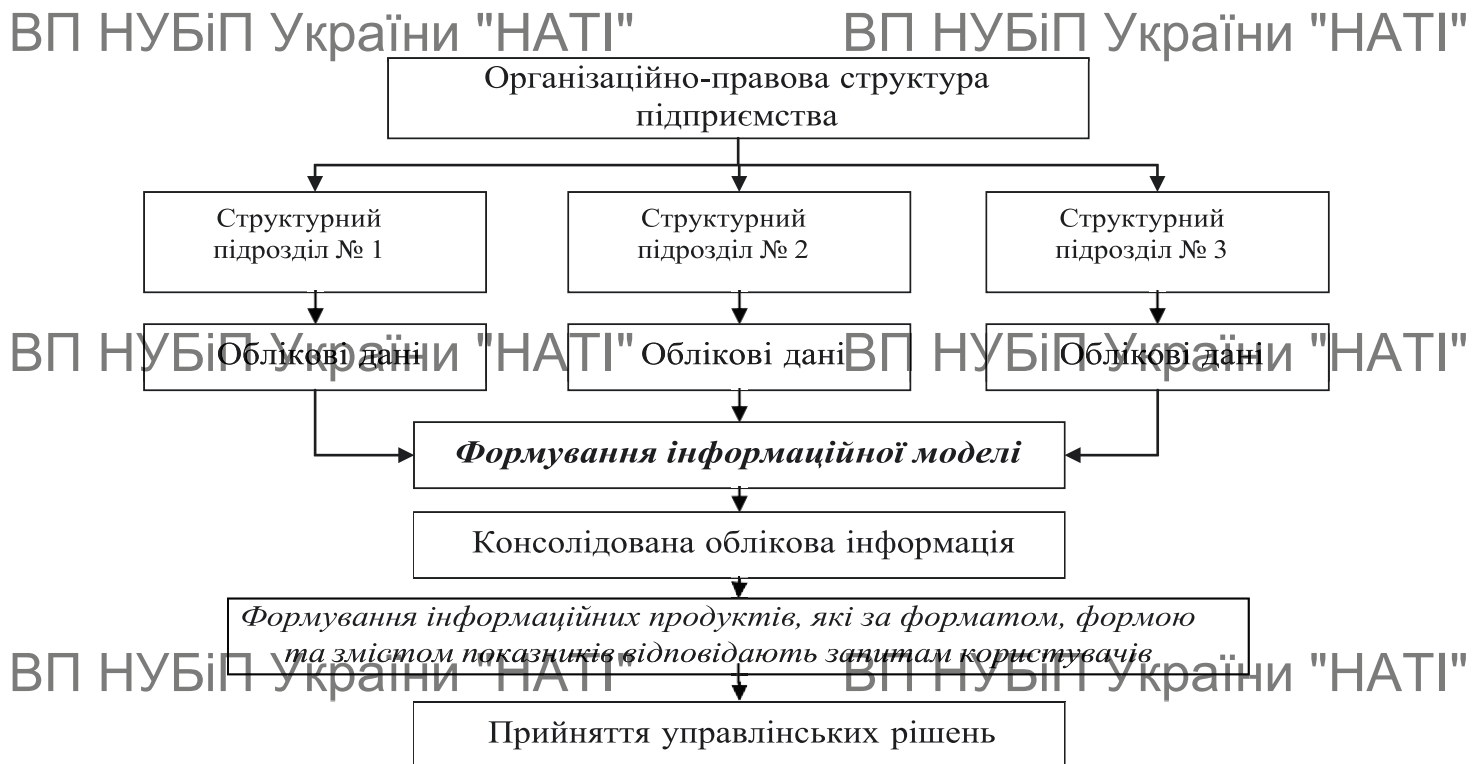
2.4. Трансформація і консолідація показників звітності

бухгалтерського обліку для формування інформації в процесі управління підприємством

Ефективне управління підприємством в сучасних умовах господарювання можливе за наявності в управлінського персоналу достовірної інформації про фінансово-майновий стан, про доходи, витрати і фінансові результати тощо. Традиційна система бухгалтерського обліку та звітності не виконує повною мірою функцій, необхідних для прийняття управлінських рішень. Вищий управлінський персонал та менеджери нижчих рівнів повинні мати можливість у будь-який момент одержувати важливу інформацію в зручному форматі та у потрібному розрізі аналітики. Дана потреба визначає необхідність трансформації і консолідації показників звітності для формування інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень.

Наведені процеси слід розглядати в контексті задоволення інформаційних запитів управлінського персоналу або ж інших економічних суб'єктів, що являються зацікавленими особами в інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства.

Консолідована облікова інформація покликана із використанням всіх можливостей, активно оперуючи інформаційними ресурсами, розробляти технологічні засади створення інформаційного продукту, виконувати якісно-змістоє перетворення інформації, функціонально перетинаючись в цьому плані з управлінською діяльністю.

Рис. 2.7. Послідовність формування та використання консолідованої облікової інформації

Формування інформаційної моделі консолідованої облікової інформації – це процес регламентування особливостей функціонування комунікаційної взаємодії між джерелами інформації, які її продукують та користувачами консолідованої облікової інформації.

Необхідно розрізняти: фізичну консолідацію – реально зібрану в одному місці інформацію і логічну консолідацію або федеративну – інформацію розподілену, але з точки зору користувача, знаходиться в єдиному сховищі, що має загальний каталог і однаковий доступ до неї.

Продукти консолідації інформації, основні їх типи включають:

- 1) огляди: критичні огляди, звіти про сучасний стан;
- 2) звіти: оцінки, маркетингові та технічні звіти; сигнальні бюлетені або листи;
- 3) дані: копії таблиць і таблиці даних; статистичні зведення,

кореляції композиції; критичні дані;

4) бази даних: експертні бази даних; бази знань з предметів;

5) технічні записи: путівники, довідники, аркуші інструкцій, пояснення складного предмета, виконане у стилі і мові, адресованому рівню даної аудиторії. Популярні статті на наукові або технічні теми;

6) керівництва: компіляції істотних даних та інформації

щодо предмету;

7) критичні дослідження: порівняння різних практик чи політик зі списками за і проти; вплив і майбутні дослідження;

8) запити: оцінка досліджень і компіляцій на вимогу; брифінги

Формування підсумкових показників

функціонування

інформаційної моделі консолідованих облікових даних чинним бухгалтерським законодавством регламентовано

нормами П(С)БО 20 “Консолідована фінансова

звітність”. Даним нормативно- правовим актом визначено основні

принципи формування та розкриття консолідованої облікової інформації:

1) консолідовану фінансову звітність формує і подає материнське підприємство;

2) материнське підприємство, яке одночасно є дочірнім підприємством іншого материнського підприємства, не подає консолідованої фінансової звітності за наявності однієї з таких умов: якщо воно повністю належить іншому підприємству або на це є згода меншої частки учасників;

3) показники фінансової звітності дочірнього підприємства не вносять до консолідованої фінансової звітності, якщо: контроль дочірнього підприємства є тимчасовим; умови діяльності дочірнього підприємства обмежують його здатність передавати кошти материнському підприємству;

4) фінансову звітність материнського підприємства та звітність його дочірніх підприємств, що їх використовують для складання консолідованої фінансової звітності, складають за той самий звітний період і на ту саму дату балансу;

5) консолідовану фінансову звітність складають за даними фінансової звітності групи підприємств з використанням єдиної облікової політики для подібних операцій.

Хід формування консолідованої фінансової звітності передбачає виконання ряду неординарних процедур, які є не характерними для формування фінансової звітності. Дані процедури покликані нівелювати вплив господарських операцій, пов'язаних із ідентифікацією прав власності, внутрішніми розрахунками тощо. Коригувальні дії включають:

1) виключення балансової вартість фінансових інвестицій материнського підприємства в кожне дочірнє підприємство і частка материнського підприємства в кожному дочірньому підприємстві полягає в тому, що з активів материнського підприємства вилучається балансова вартість фінансових інвестицій в дочірні підприємства, а з пасиву дочірнього підприємства – відповідна частка материнського підприємства в його чистих активах, тобто в капіталі. Це необхідно, щоб запобігти подвійному врахуванню тих самих активів та зобов'язань;

2) визначення розміру гудвілу, частки меншості і нерозподіленого прибутку (збитку) групи;

3) виключення із усіх показників окремої фінансової звітності підприємств групи суми внутрішньогрупових операцій та внутрішньогрупового сальдо, а також виключення нереалізованих прибутків та збитків від внутрішньогрупових операцій (крім збитків, які не можуть бути відшкодовані);

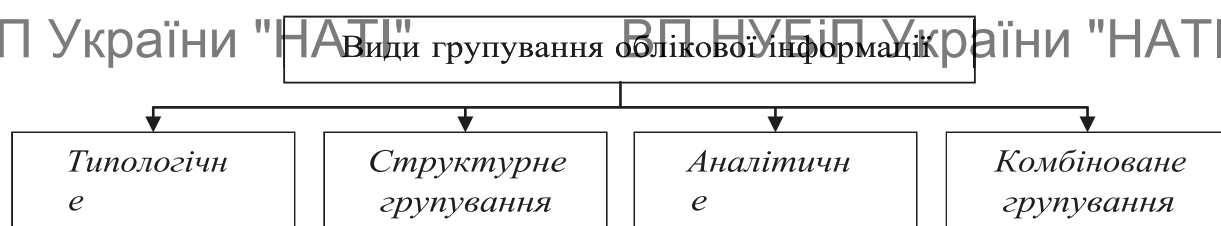
4) безпосереднє складання консолідованої фінансової звітності –

постатейне підсумування показників фінансової звітності дочірніх підприємств з аналогічними показниками фінансової звітності материнського підприємства. При цьому доцільно зазначити, що коригування, які здійснюються при виконанні всіх процедур консолідації відображаються в спеціальних робочих таблицях на рівні складання консолідованої фінансової звітності та не впливають на показники окремих фінансових звітів підприємств, які включені до групи підприємств.

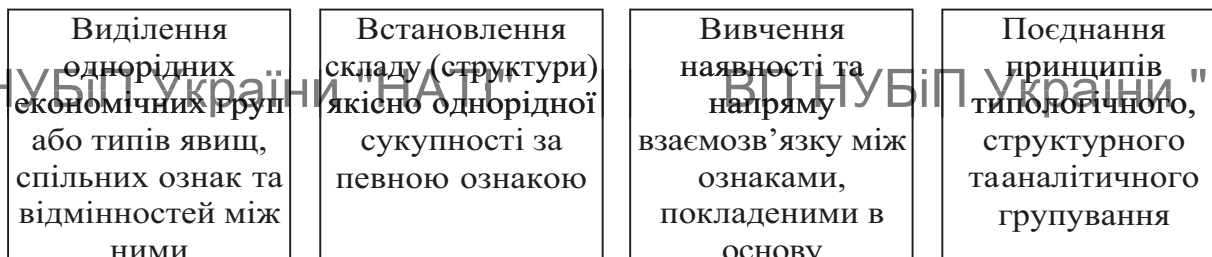
Проте, слід зауважити, що консолідація облікової інформації в системі управління підприємством не обмежується тільки формуванням консолідованої фінансової звітності. Даний процес характеризується ще й рядом інших рівнів, покликаних задовольнити інтереси управлінського персоналу. До таких рівнів слід віднести:

- 1) узагальнення даних обліку щодо ідентифікованих показників у натуральному та грошовому вираженні;
- 2) узагальнення даних в регістрах поточного обліку в натуральному значенні ідентифікованих показників;
- 3) узагальнення даних синтетичного та аналітичного обліку в облікових регістрах;
- 4) формування звітності за результатами функціонування структурного підрозділу;
- 5) формування консолідованої звітності підприємства.

В цілях консолідації облікової інформації доцільним є застосування різних видів групування даних, вибір яких повинен відповідати предмету управлінського запиту (рис. 2.8).

Рис. 2.8. Види групування облікової інформації

Консолідацію облікових даних можна розглядати як результат функціонування корпоративного обліку за сегментами, що організований та ведеться в окремих структурних підрозділах в цілях інформаційного забезпечення процесу управління.

За результатами консолідації облікової інформації в цілях управління на рівнях відмінних від рівня формування консолідованої фінансової звітності доцільним є складання управлінської бухгалтерської звітності у форматі, що відповідатиме інформаційним запитам управлінського персоналу. *Управлінська бухгалтерська звітність* – це система обліково-аналітичної інформації, що міститься у формах звітності та представлена у вигляді сукупності облікових та розрахункових показників у визначеному форматі, сформована відповідно до внутрішніх регламентів підприємства, характеризує внутрішнє та зовнішнє середовище суб'єкта господарювання в цілому та його сегментів і оперативно задовольняє інформаційні потреби внутрішніх користувачів інформації.

Отже, процес консолідації облікової інформації – це інструмент системи управління, покликаний сформувати якісне інформаційне забезпечення процесу прийняття управлінських рішень, характерний не тільки для об'єднань підприємств, але й для суб'єктів підприємницької діяльності із розгалуженою організаційною структурою.

Окремим аспектом підвищення релевантності облікової інформації є її трансформація відповідно до концептуальних основ,

відмінних від національної. В першу чергу даного роду трансформаційні дії стосуються приведення значень показників звітності до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Перехід українських підприємств на міжнародні стандарти фінансової звітності обумовлений потребою отримання доступу до іноземних інвестицій.

На сьогоднішній день існує два основних підходи до вирішення питання про приведення фінансової звітності до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності:

1) національних стандартів на звітність сформованої згідно до норм міжнародних стандартів фінансової звітності;

2) конверсія або ведення паралельно з національними стандартами обліку відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності.

Трансформація – це сукупність процедур перетворення фінансової інформації, складеної за одними правилами (наприклад, за П(С)БО), у звітні дані, складені за іншими правилами (у даному випадку за правилами МСФЗ).

Конверсія або паралельний облік – це облік, який ведеться в інших стандартах (наприклад, МСФЗ), на відміну від тих, за якими вже ведеться облік (наприклад, П(С)БО). За умови конверсії кожна господарська операція реєструється двічі: перший раз в системі обліку за П(С)БО, другий – за МСФЗ; показники фінансової звітності за МСФЗ формуються на основі даних бухгалтерського обліку, який вівся за міжнародними стандартами.

На практиці вітчизняні підприємства в переважній більшості випадків використовують модель трансформації. В табл. 2.15 наведені варіанти трансформації фінансової звітності в цілях управління відповідно до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності.

Таблиця 2.15

Варіанти трансформації показників фінансової звітності

<i>Вид трансформації</i>	<i>Суть</i>
Повна трансформація	За потреби використовуються коригувальні бухгалтерські проведення, які дозволяють усунути виявлені розбіжності між П(С)БО та МСФЗ. Для складання коригувальних бухгалтерських проведеннь використовується інформація з первинних документів. Узагальнена інформація у фінансовій звітності наводиться в національній валюті
Повна трансформація з урахуванням гіперінфляції	Передбачає врахування всіх змін, що здійснюються при повній трансформації, надання звітності в національній валюті з відповідним коригуванням, що відображає зміну купівельної спроможності грошей
Повна трансформація з урахуванням вимог щодо перерахунку показників в іноземну валюту	Звітність складається за умовами формування фінансової звітності при повній трансформації із врахуванням інфляційного фактору та із переведенням вартісного вираження показників фінансової звітності в іноземну валюту

Перевагами застосування моделі паралельного обліку є потенційно високий ступінь надійності облікової інформації та одночасність формування звітності за двома концептуальними основами. До недоліків даної моделі слід віднести трудомісткість організації паралельного обліку та необхідність понесення значних витрат. Модель трансформації показників звітності не вимагає істотних витрат на організацію трансформаційних дій для складання фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності, проте існує високий ризик щодо достовірності показників звітності та той факт, що звітність за міжнародними стандартами може, бути сформована тільки після складання звітності відповідно до національної концептуальної основи бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

У процесі трансформації облікової інформації при формуванні показників фінансової звітності за міжнародними стандартами слід керуватися наступними принципами:

1) повне висвітлення (в трансформаційному балансі повинні відображатися всі рахунки, що мають сальдо на кінець звітного періоду, в звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід) – суми за всіма рахунками доходів та витрат, що були

віднесені на фінансовий результат періоду або безпосередньо на нерезподілені прибутки;

2) послідовність (постійне (із року в рік) застосування обраної підприємством облікової політики. Зміна облікової політики можлива лише у разі змін у МСФЗ та з метою покращення якості представлення інформації. Зміни повинні бути обґрунтовані та розкриті у примітках);

3) порівнянність (крім показників на звітну дату та за звітний період форми звітності повинні містити аналогічну інформацію на початок звітного періоду та за попередній звітний період);

4) обачність (у разі використання облікових оцінок (резерви, забезпечення, актуарні розрахунки, амортизація тощо) потрібно застосовувати такі методи і способи, які б запобігали заниженню зобов'язань та витрат і завищенню активів та доходів);

5) превалювання сутності над формою (операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми);

6) подвійний запис (будь-яка коригувальна операція відображається у трансформаційних таблицях одночасно за дебетом одного та кредитом іншого рахунку);

7) обґрунтованість (будь-яка коригувальна операція повинна бути підтверджена посиланням на розрахунок чи обліковий запис);

8) системність (у всіх трансформаційних проведеннях мають бути записані формули, щоб у разі змін виправлення чи видалення були зроблені в усіх пов'язаних розрахунках, розкриттях та звітних формах);

9) єдиний грошовий вимірник (усі розрахунки в трансформаційних файлах ведуться у функціональній валюті (зазвичай у гривнях) з наступним перерахуванням у валюту представлення (якщо вона відрізняється від гривні). Для балансових статей у такому випадку використовується офіційний обмінний курс на кінець звітного періоду; для доходів, витрат і грошових потоків –

фактичний курс на дату кожної операції, а якщо це неможливо – середній курс за період);

10) орієнтованість на результат (метою

створення трансформаційних файлів є побудова готової фінансової звітності з усіма числовими розкриттями).

Єдина методика проведення трансформації фінансової звітності у звітність згідно з МСФЗ відсутня. У кожному конкретному випадку на неї впливає специфіка фінансово-господарської діяльності, особливості організації бухгалтерського обліку та облікова політика, наявність фінансових ресурсів і кваліфікованого персоналу у даній сфері.

Алгоритм трансформації фінансової звітності в цілях відповідності форми та змісту показників вимогам міжнародних стандартів фінансової звітності базується на наступних етапах: 1) аналіз

застосовуваної облікової політики та стану організації бухгалтерського обліку на підприємстві; 2) складання коригувальних бухгалтерських проведення та рекласифікація рахунків трансформаційного оборотно- сальдового балансу відповідно до МСФЗ; 3) підготовка фінансових звітів підприємства відповідно до вимог МСФЗ.

В контексті наведених етапів трансформації фінансової звітності доцільним є застосування деталізованих дій:

1. Проведення аналізу застосовуваної облікової політики та стану бухгалтерського обліку на підприємстві.

2. Розробка облікової політики та Плану рахунків бухгалтерського обліку відповідно до МСФЗ, затвердження їх наказом по підприємству.

3. Аналіз відповідності положень облікової політики вимогам національних П(С) БО та МСФЗ.

4. Підготовка вступної фінансової звітності за МСФЗ на дату

переходу.

5. Аналіз рахунків оборотно-сальдового балансу та

підготовкаробочих документів.

6. Складання і узгодження коригувальних та рекласифікаційних бухгалтерських проведень.

7. Внесення коригувальних проведень і приведення рахунків у відповідність з вимогами МСФЗ.

8. Підготовка робочих таблиць для складання фінансової звітності відповідно до МСФЗ.

9. Підготовка форм фінансової звітності та розкриття до них.

Отже, управлінські та облікові дії щодо трансформації і консолідації показників звітності в цілях формування інформаційного забезпечення процесу управління надають управлінському персоналу масив релевантної інформації у форматі, що визначений індивідуальними інформаційними запитами, ідентифікованими в ході

процесу прийняття управлінських рішень.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

РОЗДІЛ 3. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

3.1 Напрями удосконалення фінансового обліку для потреб управління підприємством

Удосконалення фінансового обліку для потреб управління підприємством сьогодні має спрямованість на застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Тут особливе значення мають міжнародні стандарти фінансового обліку прийняті в Євросоюзі IFRS adopted by the European Union та особливо МСБО 1 «Подання фінансової звітності» Presentation of Financial Statement, що встановлюють основні вимоги до ведення фінансового обліку за міжнародними стандартами обліку.

Також з метою наближення фінансового обліку та фінансової звітності вітчизняних підприємств, з 2018 року підприємства повинні складати фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності, що і здійснює ТОВ «Рожнівка-Агро».

При цьому, відповідно до МСФЗ «фінансова звітність демонструє результати того, як управлінський персонал суб'єктів господарювання розпоряджається звирєними йому ресурсами»

Бируте Петрошиєне, Йолита Уркиєне и Данголе Шидлаускєне зазначають, що «фінансові звіти є основним джерелом інформації, що свідчать про результати діяльності підприємства та його фінансовий стан. Вони необхідні для управління, аналізу, внутрішнього і зовнішнього аудиту, власникам і державі, інвесторам, суспільству. Комплект фінансової звітності складається шляхом узагальнення даних фінансового року компанії. Дані для звітності попередньо накопичуються і групуються в облікових записах, синтетичних та аналітичних облікових регістрах у відповідності з загальними

принципами: безперервність, періодичність, незмінність, обережність, грошові показники, накопичення, нейтральність, релевантність змісту і значимість інформації».

Потрібно також відзначити, що починаючи з 2020 року процес складання фінансової звітності ТОВ «Рожнівка-Агро» відбувається за таксономією за допомогою формату XBRL становиться обов'язковою умовою для усіх підприємств, що складають фінансову звітність за міжнародними стандартами.

Це означає, що фінансова звітність надається за домінантою єдиного вікна- водночас до всіх державних органів і в єдиному форматі.

З метою наближення процесу складання фінансової звітності до міжнародних стандартів такої звітності потрібно обрати дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності, розробити та затвердити Наказ про облікову політику підприємства, але за принципами міжнародних стандартів фінансової звітності, провести інвентаризацію, ціллю якої є буде включення до балансу активів та зобов'язань, що сформований за міжнародними стандартами фінансової звітності, перекласифікацію статей активу балансу

Складання вступного балансу на обрану дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності та формування порівняльної інформації за звітний рік.

Одержання першої фінансової звітності, складеної за міжнародними стандартами Фін та оприлюднення такої фінансової звітності та звіту незалежного аудитора.

Таким чином, складання фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансового обліку та звітності дає змогу вітчизняним підприємствам інтегруватися до світового економічного простору з метою розширення ринків збуту своєї продукції і досягнення мети діяльності підприємства- отримання прибутку.

Враховуючи рекомендації та практичні аспекти застосування міжнародних стандартів фінансового обліку та фінансової звітності, процес

переходу ТОВ «Рожнівка-Агро» на застосування міжнародних стандартів фінансової звітності має вигляд, наведений на рисунку 3.1.

Отже, міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності є орієнтирами реформування вітчизняної системи бухгалтерського обліку та звітності для українських підприємств, які забезпечують належною інформацією кредиторів та інвесторів з метою оцінки їх інвестиційної привабливості.

Рис. 3.1 Процес переходу підприємства на складання фінансової звітності за МСФЗ

3.2. Специфіка соціального управління та його взаємозв'язок з

бухгалтерським обліком

Суб'єкт господарювання при здійсненні фінансово-господарської діяльності повинен активно враховувати інтереси зовнішнього та внутрішнього соціального середовища. Такий стан речей призводить до необхідності прийняття суб'єктами управління соціальних управлінських рішень.

В нинішніх умовах господарювання предметом соціальних управлінських рішень є: додаткове матеріальне стимулювання та моральне заохочення працівників суб'єкта господарювання; створення та забезпечення функціонування соціальної інфраструктури на підприємстві; забезпечення умов підвищення кваліфікації працівників суб'єкта господарювання; покращення соціального та культурного стану, проведення відповідних заходів в межах територіальної громади; спонсорство та меценатство соціальних і культурних програм територіальної громади тощо.

Провадження суб'єктом господарювання соціальної діяльності як складової фінансово-господарської діяльності призводить в першу чергу до понесення додаткових витрат, взяття до виконання додаткових зобов'язань. Проте, в перспективі заходи соціального спрямування можуть призвести до зростання прибутковості підприємства, підвищенні його конкурентоспроможності, формування іміджу соціально відповідального суб'єкта бізнесу.

Розвиток будь-якого підприємства в першу чергу залежить від стратегії, обраної його власниками та найманими керівниками, на яких покладено відповідні обов'язки. Окрім того, суб'єкт господарювання знаходиться під впливом інших груп зацікавлених осіб, адже він функціонує не сам по собі як набір об'єктів, а як результат взаємодії різних груп людей. Бухгалтерський облік, маючи свій предмет,

об'єкти та метод, повинен вписуватись в обрану на підприємстві стратегію управління, що будується на базі відповідної теорії управління. В основі її формування лежить розуміння того, що ринкова економіка працює не на завданнях, які спускаються “зверху”, а, передусім, на стратегіях, що враховують вплив зовнішнього та внутрішнього середовища діяльності підприємств.

Основними аргументами, що стимулюють розвиток соціального управління підприємством, є: зростання соціальної орієнтації світових стандартів функціонування бізнесу; сучасні особливості розвитку економіки вимагають від підприємств одночасне врахування соціальних інтересів зацікавлених в діяльності підприємства груп; зростання потреби доповнення економічних методів управління соціальними, задля одержання очікуваного результату; зростання вагомості нематеріальних (інтелект, знання, адаптивність) елементів діяльності над матеріально-речовими; зростання вагомості людського чинника в потенціалі організації; інтелектуалізація праці; розширення можливостей використання соціальних технологій тощо.

Основними принципами соціально-орієнтованого менеджменту є: партнерство, свобода, динамізм, толерантність, співробітництво, відповідальність та ін. (табл. 11.1). У цьому переліку чи не найбільш важливим є питання відповідальності в управлінському процесі.

Дотримання принципів соціальної відповідальності бізнесу раціоналізують управлінський процес на підприємстві через декларування соціальних програм, алгоритму їх виконання, формування інформаційного забезпечення тощо.

Таблиця 3.1

Принципи соціальної відповідальності бізнесу

<i>Принцип</i>	<i>Складові принципи</i>	<i>Характеристика принципу</i>
Добровільність	Партнерські засади; діалог; довіра	Абсолютна добровільність прийняття та реалізації соціальних зобов'язань, які виходять за межі тих, що прописані у чинному законодавстві, встановлення із соціальними партнерами взаємовигідних зв'язків, які базуються на довірі, обміні інформацією, а також на доцільності інформації
Відкритість	Підзвітність; прозорість; публічність; достовірність; адресність	Формування суспільної думки відносно ділової та соціальної репутації підприємства на основі відкритої та публічної інформації, підтверженої соціальним аудитором, робитиме діяльність підприємства більш прозорою, стимулюватиме керівників, які претендують на довгостроковий успіх, хороше ім'я та високий престиж, відповідально ставитись до цивілізованих методів ведення бізнесу; надання допомоги тим, хто її дійсно потребує
Системність	Єдність в часі та просторі; інтегрованість; комплексність; регулярність; довгострокова перспектива	Соціальні програми повинні носити регулярний характер, участь у довгострокових проектах, а не тільки в окремих благодійних акціях; внутрішня та зовнішня соціальна політика підприємства повинна бути виважена з урахуванням фінансових можливостей та соціальних потреб, впровадження відповідних систем управління
Значимість	Масштабність; актуальність	Важливо, щоб соціальні програми впроваджувались в тих сферах, в яких суспільство відчуває потребу в теперішній час, та отримання реального соціального ефекту
Недопущення конфліктів	Політична та релігійна незаангажованість; етична ділова поведінка	Дотримання субординації компанією відносно релігії, політики, спортивних та музичних течій. Базуючись на цих принципах, компанії включають в свою стратегію завдання захисту прав людини, а оцінюючи вплив діяльності своєї компанії на конфлікт, розробляють та вживають заходи, спрямовані на вирішення конфлікту
Взаємна моральна та матеріальна вигода	Повне охоплення та взаємне врахування інтересів; ефективність; економічна, фінансова та соціальна стабільність	Побудова взаємовідносин з усіма зацікавленими сторонами на основі врахування їх інтересів. При цьому передбачається свобода економічної діяльності, можливість вияву індивідуальності, довгострокового розвитку та високих фінансових результатів кожної компанії, чесна конкуренція, зростання зайнятості та соціальна комфортність для населення країни чи території тощо.

Для соціальних управлінських рішень, як і будь-яких інших видів управлінських рішень характерний традиційний підхід до прийняття, затвердження, контролю та визначення ефективності. Важливим аспектом в процесі прийняття соціальних управлінських рішень

відіграє формування якісного інформаційного забезпечення, яке в переважній більшості випадків формується на основі облікової інформації. Дані системи бухгалтерського обліку дозволяють оцінити фінансові можливості для виконання соціальних програм, їх вплив на результативність фінансово-господарської діяльності, варіанти покращення фінансового стану від провадження соціальної складової господарської діяльності підприємства.

Крім облікової інформації вагомим елементом інформаційного забезпечення процесу прийняття соціальних управлінських рішень є відповідні дані із зовнішнього соціально- економічного середовища. Зовнішня інформація дозволяє визначити пріоритети соціальних дій суб'єкта господарювання, а також раціонально задекларувати головні положення зовнішніх соціальних програм.

Таблиця 3.2

Основні складові соціальної відповідальності бізнесу та їх відображення в системі бухгалтерського обліку

<i>Складові соціальної відповідальності</i> 1	<i>Характеристика</i> 2	<i>Інформація в системі бухгалтерського обліку</i> 3
Соціальна політика підприємства	Наскільки соціальна політика підприємства відповідає завданням сталого розвитку та приносить вигоду всім зацікавленим сторонам	Показники соціальної звітності
Управління процесом постачання	Придбаються матеріали, товари та послуги у місцевих постачальників чи ні	Аналітичні відомості до рахунку розрахунків з постачальниками та іншими кредиторами
Управління процесом виробництва	Чи дотримуються норми безпеки та екологічні норми у виробничих процесах, чи забезпечується якість товару та його безпека для споживача	Статті калькуляції готової продукції та їх відповідність державним стандартам якості
Управління збутом	Наскільки безпечні технології збуту (зокрема, чи є інформація про товарв рекламі та на його упаковці правдивою), чи приносять відносини між покупцем та продавцем користь кінцевому споживачу (співвідношення якості та ціни товару)	Статті калькуляції готової продукції та їх відповідність державним стандартам якості

Розвиток людського капіталу та трудові відносини	Умови працевлаштування співробітників, охорона та гігієна праці, навчання співробітників, врахування соціальних, в т.ч. екологічних проблем	Сума коштів, витрачених на дотримання умов колективного договору, забезпечення соціального пакету
Проектно-конструкторські роботи	Обсяг вкладень, створення проектно-конструкторського бюро в місцях освоєння нових ринків	Сума коштів, витрачених на освоєння нових виробництв

Продовження табл. 11.2

1	2	3
Відносини з владою та місцевим населенням	Інвестиції в розвиток громади, де компанія фізично розташована або реалізує свою продукцію, послуги; кількість працевлаштованого населення	Сума коштів, витрачених на надання благодійної допомоги, організацію в місті чи області заходів суспільного значення
Заходи з охорони навколишнього природного середовища	Чи має підприємство власну природоохоронну політику, чи проводиться екологічна експертиза нових проектів та товарів, чи звітується компанія перед громадськістю про свій вплив на довкілля	Сума коштів, витрачених на охорону довкілля та зменшення негативного впливу на нього, показники соціальної звітності

Інформація системи бухгалтерського обліку, що використовується для декларування і виконання соціальних програм суб'єкта господарювання характеризує функціонування низки об'єктів активів, капіталу, зобов'язань та витрат. Особливе значення серед них мають витрати, які в рамках виконання суб'єктом господарювання соціальних функцій слід трактувати в якості "соціальних витрат". За умови дотримання принципів соціальної відповідальності традиційна система бухгалтерського обліку повинна забезпечити аналітичність даних про господарські операції соціального характеру, які слугуватимуть базисом для формування соціальної звітності суб'єкта господарювання.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Бухгалтерський облік сьогодні виступає цілісною системою вираження, вимірювання, реєстрування, акумулювання, узагальнення, зберігання та представлення інформації про діяльність підприємства за певний період часу з метою надання оперативної інформації. Інформація, як ресурс обліку повинна бути достовірною, неупередженою і відображати всі факти господарської діяльності підприємства.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Фінансовий облік, як структурна компонента бухгалтерського обліку надає інформаційні дані з рахунків синтетичного та аналітичного обліку, що є базою для складання фінансової звітності, яка в свою чергу забезпечує проведення аналізу діяльності підприємства.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Аналіз діяльності підприємства тісно пов'язаний з фінансовим обліком, адже при його здійсненні використовуються дані фінансового обліку з метою аналізу стану, структури майна, капіталу, зобов'язань, коефіцієнтів тощо.

Аналіз в свою чергу забезпечує обліковий персонал потрібною інформацією для удосконалення фінансового обліку.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Практичні аспекти обліку та аналізу діяльності підприємства досліджувалися на основні практичних матеріалів ТОВ «Рожнівка-Агро» протягом 2016-2020 р.р.

Загальний фінансовий стан ТОВ «Рожнівка-Агро» є задовільним.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Аналіз майнового стану ТОВ «Рожнівка-Агро» показав, що половину у структурі активів займають необоротні активи - 52%, тоді як основні засоби становлять – 33%. Загалом підприємство повністю забезпечене власними засобами і предметами праці, однак дещо завищеним є коефіцієнт зносу ОЗ, що негативно впливає на виробничу діяльність Товариства.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Облік на підприємстві організований згідно чинного вітчизняного бухгалтерського, податкового законодавства. ТОВ «Рожнівка-Агро» забезпечено висококваліфікованим обліковим персоналом. Бухгалтерія підприємства здійснює автоматизоване ведення обліку з використанням

бухгалтерської програми «1С: Бухгалтерія для України. Версія 8.2».

З метою удосконалення організації обліку на підприємстві, було запропоновано розробити посадову інструкцію бухгалтера з обліку необоротних активів.

Також рекомендовано обрати дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності, розробити та затвердити Наказ про облікову політику підприємства, але за принципами міжнародних стандартів фінансової звітності, провести інвентаризацію, ціллю якої є буде включення до балансу активів та зобов'язань, що сформований за міжнародними стандартами фінансової звітності, перекласифікацію статей активу балансу.

Рекомендований аналіз дебіторської заборгованості з метою недопущення виникнення надлишкової дебіторської заборгованості та відволікання готівкових коштів з обороту.

Також порекомендовано систематично здійснювати аналіз не тільки ліквідності, яка характеризує здатність підприємства погашати свої зобов'язання перед кредиторами, а й приділити увагу аналізу ділової активності та фінансовій стійкості підприємства. Адже стійкий фінансовий стан підприємства характеризується його діловою активністю, що виявляється через розширення ринків збуту продукції, зміцнення ділової репутації підприємства, залучення нових інвесторів, вихід на іноземний ринок.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

1. Birutė Petrošienė & Jolita Urkiene & Danguolė Šidlauskiene Financial statements formation in the context of the management paradigm / Birutė Petrošienė & Jolita Urkiene & Danguolė Šidlauskiene//Гуманітарний вісник ЗДІА.-2019.-

ВП НУБіП України "НАТІ"

Випуск 76.-С.210-220.

ВП НУБіП України "НАТІ"

2. Гудзь Н.В. Бухгалтерський облік: навч.посіб./Н.В. Гулзь, П.Н.Денчук, Р.В. Романів.-К.: Центр учбової літератури, 2016.-424 с.

3. Заросило А.П. Сучасні інформаційні технології для аналізу господарської діяльності підприємств/А.П.Заросило//Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії.-2016.-випуск 4-2(04).С 82-86.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

4. Zabashtanskyi, M. M. Modern aspects of conducting forensic accounting expertise in Ukraine / M. M. Zabashtansky, V. Surzhyk, L. I. Borisenko // Проблеми перспективи економіки та управління. – 2017. – № 4 (12). – С. 169-175.

ВП НУБіП України "НАТІ"

5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства Фінансів України від 30 листопада 1999р. № 291 (зі змінами і доповненнями). – Режим доступу : [http// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).

ВП НУБіП України "НАТІ"

6.Kovtunenکو Y.V. Financial analysis of activity of the enterprise in the conditions of economic instability/ Y.V. Kovtunenکو A.G.Oleksiychuk //Глобальні та національні проблеми економіки.-Випуск 18.-2017.-С.234-238.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

7. Крупка Я.Д. Фінансовий облік: підруч./Я.Д.Крупка, З.В.Задорожний, Н.В. Гудзь.-4-те вид.-Тернопіль:ТНЕУ,2017.-451 с.

8. Len Vasyl, Glivenko Valentyna Accounting policy and its impact on the cost of finished Products/ Vasyl Len, Valentyna Glivenko// Problems and prospectsof economics and management.-2017. no. 1 (9), pp. 127-132.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

9. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

[\(05.06.20\).](http://www.minfin.gov.ua)

10. Міжнародні стандарти фінансової звітності від 12.03.2013 № 929_010.-Режим доступу:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010. (03.06.20). -Назва з екрану.

11. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1. Подання фінансової звітності. Режим доступу:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013 (01.06.20).

12. Міжнародний стандарт фінансової звітності 1.Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності[Електронний ресурс].-Режим доступу:<https://www.ifrs.org/>(01.06.20).-Назва з екрану.

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 12.02.2013 р. №73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [\(02.06.20\)](http://zakon1.rada.gov.ua/laws).-Назва з екрану.

14. Пархоменко В. Сучасні проблеми бухгалтерського обліку/В. Пархоменко//Бухгалтерський облік і аудит// 2015.-1.-С.3-5.

15. План рахунків План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. №291 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://flightcollege.com.ua>. (01.06.20).-Назва з екрану.

16. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 року №996-XIV [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. (01.06.20).-Назва з екрану.

17. Starynec O. G. Methods of financial analysis of activity of enterprises in system of anticrisis management/ O. G.Starynec // Науковий вісник Ужгородського національного університету.-Випуск 17, частина 2.-2018.- С.87-91.

18. Чайка Т.Ю., Лошакова С.С., Водоріз Я.С. Розрахунок коефіцієнтів ліквідності за балансом, урахування фінансових і виробничих особливостей підприємства під час здійснення коефіцієнтного аналізу ліквідності / Т.Ю.

Чайка, С.Є. Лошакова, Я.С. Водоріз//Економіка і суспільство випуск №15.-

2018.-С.900-908.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

19. Школьник І.О. Фінансовий аналіз: навч.посіб./За заг. ред.

І.О. Школьник.-К.: Цент учбової літ-ри, 2016.-368 с.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"